# જરથોશતી ધર્મ બોધ.

## પાઠમાળા.



## બીજી ચોપડી.

---

જરથોશતી ધર્મ બોધ તથા શરૂઆતના બોરદે

અવસ્તા—અવસ્તા હુરૂફે.

બનાવનાર


કુશંબજી મીનોચેહેરજી દસ્તુર જામાસ્પ

આસાજીના બી. એ.

તે મરહુમ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ

જરથોશતી મદરેસાના માજી ફેલો તથા એજ

મદરેસાના માજી ધરમી શીક્ષક.


---

### અવસ્તા.

[illegible]

[illegible]

(યં૦ ૫, ૨૧.) [illegible]

### અર્થ.

પાક ખોદાતાલાએ અશો જરથોશતને કહ્યું છે કે:—હમેશાં માણસને માટે સર્વોત્તમ ચીજ પાકી છે. અને માજદીઅસ્ની દીન એજ એકલી પાકી છે.

---


મુંબઈ, ફ્રેઇ પ્રીંટીંગ પ્રેસ

પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, ન૦ ૧ લો, માપલા બીલડીંગ.

સને ૧૨૫૨ યજદજરદી—સને ૧૮૮૩ ઈસવી.


---



કીંમત છ આના.

# જરથોશતી ધર્મ બોધ.

## પાઠમાળા.

## બીજી ચોપડી.

---

જરથોસ્તી ધર્મ બોધ તથા શુરૂઆતના ઓરદે
અવસ્તા—અવસ્તા હુરૂફે.

બનાવનાર
કેશંમજી મીનોચેહેરજી દસ્તુર જામાસ્પ
આશાજીના બી. એ.
તે મરહુમ નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઇ
જરથોશતી મદરેસાના માજી ફેલો તથા એજ
મદરેસાના માજી ઇંગ્રેજી શીક્ષક.

---

### અવસ્તા.

[illegible]
[illegible]
(વં૦ ૫, ૨૧.) [illegible]

### અર્થ.

પાક ખોદાતાલાએ અશો જરથોશતને કહ્યું છે કે :—હમેશાં માણસને માટે સૌ ઉત્તમ ચીજ પાકી છે. અને માજદીઅસ્‍ની દીન એજ એકલી પાકી છે.

---

મુંબઈ, ફોર્ટ પ્રીંટીંગ પ્રેસ
પારસી બજાર સ્ટ્રીટ, નં૦ ૧ લો, માપલા બીલડીંગ.
સને ૧૨૫૨ યજદજરદી—સને ૧૮૮૩ ઇસવી.

કીંમત છ આના.

ધી આનરેબલ સર જમશેદજી જીજીભાઈ બારોનેટ.

શેઠ હીરજીભાઈ હોરમજજી શેઠના.

શેઠ ખુરશેદજી ફરદુનજી પારખ.

શેઠ દીનશાજી માણેકજી પીટીટ.

શેઠ ફરામજી નોશેરવાનજી પટેલ.

નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન ફંડના ટ્રસ્ટી સાહેબો જોગ—

નામવર સાહેબો,

આપણા પવિત્ર ધર્મની કીર્તિ વધારવાનાં કામમાં દર વખતે તમો નેકનામો કોશેશ કરો છો તથા તે સાથે, જેઓ એવી કોશેશ કરે છે તઓને ઘટતું ઉત્તેજન આપોછો તેનાં માનની જુજ ઇધાણી દાખલ આ નાની ચોપડી તેના મરહુમ ગ્રંથ કર્તાની વતી તેમનું કુટુંબ તમો નામવર સાહેબોને નજર કરવાની પરવાનગી લેછે.

બ નામે ઈજદ.

# દીબાચો.

જરથોસ્તી બાલકોને તેઓના પવીત્ર ધર્મનો બોધ આપવાને "જરથોસ્તી ધર્મ બોધ" નામની પાઠમાલાની એક એકથી અનુક્રમે ચઢતી ચાર ચોપડીઓ છપાવવાની ધારણા મરહુમ એરવદ ફરાંમજી મીનોચેહરજી દસ્તુર જામાસ્પ આશાજીનાએ રાખી હતી, પણ અકાળ મોતના જાલેમ જમે એ વીદ્વાન પર અચાનક તરાપ મારી તેમની એ નાદર ધારણાને સંપુર્ણ રીતે અમલમાં આવવા દીધી નહીં.

જંદ શીક્ષક તથા જરથોસ્તી ધર્મ બોધ પાઠમાલાનો પેહેલો અંક નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટ્રાન્સલેશન ફંડના ટ્રસ્ટી સાહેબોના આશરા હેઠળ એ મરહુમ ગ્રંથ કર્ત્તાની હયાતીમાં પ્રગટ થયો હતો; અને એ વીદ્વાનના ગુજરવા બાદ બીજાં "એ હસ્ત લેખ પુસ્તકો થોડીક અધુરી હાલતમાં પડી રેહે" એવી ધાસ્તી એજ ગ્રંથ કર્ત્તાના "ખોરદેહ અવસ્તા"નાં પુસ્તકના દીબાચામાં બતાવવામાં આવી હતી, પણ મજકુર અકાબર ટ્રસ્ટી સાહેબોની સાહેતા હેઠળ એ બેમાંનાં એક હસ્ત લેખ પુસ્તકે જન્મ લીધો છે, તેથી તે ધાસ્તી કેટલેક દરજ્જે દુર થઈ છે.

પાઠમાલાનો આ બીજો અંક કેટલો ઉપયોગી છે તે તેમાં સમાવેલી બાબતો ઉપરથી માલુમ પડશે. સહવારની

ફરજીઆત અદા કરવાના અવસ્તાના કલામો ખુદ અ-વસ્તા હરફે દાખેલ કીધા છે, તથા કેટલીક નાની બંદગીઓના ગુજરાતીમાં સહમજ પડે એવા શરેહ સાથના અર્થનો અને તે સાથે ધર્મ નીતિની કેટલીક અગત્યની બાબતોનો એમાં સમાવેશ કીધો છે, તેથી એ નાનું પુસ્તક નિશાળોમાં શીખતાં બાલકો માટે તેમજ ખાનગી વપરાશ માટે અતી ઉપયોગી થઇ પડશે એવી આશા રાખવામાં આવે છે.

આ દીબાચો સમાપ્ત કરતાં ફરજને આધીન થઇ અતરે જણાવવાનું જરૂરનું દીસે છે કે જો મરહુમ કાબેલ ગ્રંથ કર્ત્તા આ પુસ્તકને પોતે જાહેરમાં મુકવાને જીવ્યા હોત તો પોતાનાં મરણની વખતે અધુરી હાલતમાં રહી ગયલાં પુસ્તકને ઘણેક દરજજે સુધારી પોતાના વિચારો અને તેજ પ્રમાણે અવસ્તાના કેટલાક શબ્દોનાં અર્થોમાં ઘટતો ફેરફાર કરી વધારે સારા રૂપમાં તેને પ્રસીદ્ધ કરતે; માટે જો કાંઇ ભુલચુક વાંચનારને માલુમ પડે તો તે ગ્રંથ કર્ત્તાની કાબેલીઅત પર સખુન નહી લેઇ જતાં તેમનાં અકાળ મરણનો વાંક કાઢી તે ઉપર દરગુજરની નજરથી જોવું.

તારીખ ૧ લી મારચ સને ૧૮૮૩.

ફરજ.

**નામદાર સર જમશેદજી જીજીભાઈ ટરાન્સલેશન ફંડ**ના અકાબર ટ્રસટી સાહેબોના ખાસ આશરા હેઠલ, આ ચોપડી જરથોશતી બાલકોની નિશાળોને સારૂં છપાવી પ્રગટ કીધી છે.

# બીજી ચોપડીનું સાંકળીઉં.

બાબદ. સફે.

## ગુજરાતી.

## અવસ્તા.

# જરથોશતી ધર્મ બોધ.

## પાઠમાળા.

## બીજી ચોપડી.

## પાઠ પેહેલો.

### આગલી માજદયસ્નની દીન તથા તેની ઉપર અશો જરથોશ્તે કીધેલો સુધારો.

### ભાગ ૧ લો.

અશો જરથોશ્તે આપણો ધર્મ આ દુનીઆમાં જાહેર કીધો તેની હજારો વર્ષ અગાઉ આપણા અસલ વતન ઇરાનમાં માજદયસ્ની ધર્મ ચાલુ હતો. અશો જરથોશ્તના જમાનાની અગાઉના લોકો વગર ધર્મે રહેલા નહીં હતા, એટલુંજ નહીં પણ તેઓનો ધર્મ પણ આપણા જરથોશ્તી ધર્મની માફક એખલા એક ખોદાને માનવાનો હતો. જરથોશ્તની આગમજ જુદા જુદા પરહેજગાર હાકેમોએ બદકાર માણસોની સામે લડીને તે ધર્મને જાળવી રાખ્યો હતો. તેઓને તેઓની પરહેજગારી

તથા મનનાં બળના પ્રમાણમાં ખોદાની તરફથી જે કુદ-રતની આગાહીઓ મળતી હતી તે માફક ચાલીને તેઓ પોતાનું તથા પોતાના દેશનું કલ્યાણ કરતા હતા. ખોદા-પરસ્તી ધર્મની જે મુખ્ય નેમ કે બુતપરસ્તી, જુઠાઇ, ઠગા-ઇ, નાપાકી, ઇત્યાદીને તોડવી અને તેનો નાશ કરવો, તે નેમ તેઓ પોતાની હકુમતના બળથી કેટલેક દરજજે પાર પાડતા હતા. તે સઘળા પરહેજગાર હાકેમોમાં પેહલો ગ-યોમર્દ હતો. તેણે ઇરાનની હકુમત પેહલી સ્થાપી હતી. પેહલાં તેણે ખોદાપરસ્તી ધર્મ શીખીને દુનિઆના લોકો-માં જાહેર કીધો હતો. તેની પછી તેની ઓલાદના ઘણા-એક નામીચા પાદશાહો જેવા કે હોશંગ, તેહમુરસ જમ-શેદ, ફરેદુન, મીનોચેહર, કેકાઉશ, કેખુસરો ઇત્યાદિ એઓ-એ પોતાના બળ પ્રમાણે માજદયસ્ની ધર્મનો દુનિઆમાં ફેલાવો કીધો હતો.

---

# પાઠ બીજો.

## આગલી માજદયસ્ની દીન તથા તેની ઉપર અશો જરથોસ્તે કીધેલો સુધારો.

### ભાગ ૨ જો.

એવી રીતે જુદા જુદા ભલા હાકેમો પેગામબરી દ-રજજો ધરાવી ગયા છે અને તેઓને આપણા પવિત્ર ધ-ર્મમાં 'સઓશ્યન્ત' એટલે માણસનાં મનમાંથી અજ્ઞાન-પણાનું અંધારૂં કાઢી નાંખી દુનિઆમાં ધર્મનું અજવા-લું પાડીને ફાયદો પોંચાડનાર એવાં માન ભરેલાં નામથી

જણાવ્યા છે. પણ તેઓ જે માજદયસ્ની ધર્મ લોકોને શીખવતા હતા તે સંપૂર્ણ હાલતમાં ન હતો તેથી તેમાં દર વખતે વધારો કરવાની જરૂર પડતી હતી, માટે કોઈ એવા મહા પુરૂષની ઘણી ખોટ હતી કે જે પોતાની મનશક્તિ અને પરહેજગારીના પૂરાં બળથી ઉપલા સઘળા પેગામબરો કરતાં વધારે મજબુત રીતે લોકોના મન ઉપર ખોદાઈ ફરમાનોની અસર કરે અને તે ફરમાનોની ખુબી એવી અક્કલપસંદ રીતે માણસને સમજાવે કે તેની અસર તેઓના મનમાંથી કદી નીકલી જાય નહીં. એ ખોટ પુરી પાડવાને માટે અશો જરથોશ્તને આ દુનિઆમાં મોકલવાનું ખોદાએ ઠરાવી રાખ્યું હતું તે મુજેબ તેણે તેને મોકલ્યો. **અશો જરથોશ્તે આગલી માજદયસ્ની દીન કે જે 'પોરીઓ દકેશી' દીનને નામે ઓળખાય છે. તે શીખીને તેને ઘણાં માન સાથે કબુલ રાખી;** એ દીન તેણે કબુલ રાખ્યા પછી પોતાના અતિશે રોશન અને ભલાં મનની (બેહેમનની) ખુબીથી તેના દીલમાં ખોદાની તરફની આગાહી (સરોષ) થતી હતી જેથી ખોદાઈ ફરમાંનો ઉપર તેને મજબૂત ઇમાન આવતું હતું. ત્યાર પછી એ બેહેમન અને સરોષની મારફતે તેણે તે પોરીઓ દકેશી દીનમાં એવો સુધારો તથા વધારો કીધો કે તેથી તે ખોદાઈ ફરમાનોની ખુબી આજ લગણ જેમ જેમ જમાનાના ગુજરવા સાથે સુધારો વધતો ગયો છે તેમ તેમ વધારે ને વધારે માલમ પડી આવી છે. વખત દરેક ચીજનો નાશ કરે છે, પણ સચાઇની ઉપર વખતની નાશ કરનારી અસર ચાલી શકતી

નથી. સચ્ચાઇ હમેશાં કાયમ રહે છે તેથી અશો જરથોસ્તે જે સાચો ધર્મ દુનિઆમાં ફેલાવ્યો છે તે ઘણાએક નાશકારક હાદેશાઓ ખમવા છતાં આજ સુધી માન સાથ ટકી રહ્યો છે. એ ધર્મનું દરેક ફરમાન એવું છે કે જેની સચ્ચાઇને તોડવાની આજલગી કોઇએ હિમત કીધી નથી અને હવે પછી કોઇ કરી શકશે નહી.

---

## પાઠ ત્રીજો.

### જરથોસ્તી માજદયસ્નની ધર્મની ખુબી.

હજારો વર્ષનો સર્વથી પુરાતન ધર્મ, જેમાં સર્વોત્તમ ફરમાન, હુમત, હુખ્ત, હવર્શ્ત છે; જે ફરમાનોમાં સૃષ્ટિની સર્વ નીતિનો મર્મ સમાયલો છે; જે ધર્મનો હરીફ એકે નથી, જેની સાથ મુકાબલામાં સર્વ બીજા ધર્મ પાછળ પડે છે તે ધર્મ જરથોસ્તી માજદયસ્નની છે. એ ધર્મનો સમજાવનાર ફરેશ્તાઇ ખસલતનો પુરૂષ અશો જરથોસ્ત, કેટલાક હજાર વર્ષ ઉપર થઇ ગયો છે. ભલાં અને ભૂડાં કામોનો બદલો પેલી જેહાનમાં મળશે એવો વિચાર સહુથી પેહેલાં એ અશો પેગામબરે આપ્યો હતો. એવું કહેવામાં આવે છે કે જો અશો જરથોસ્ત જેવો પેગામબર થયો ન હોત તો નેકીનો બદલો જે બેહસ્ત છે અને બદીનો બદલો જે દોજખ છે તેનો વિચાર ઇનસાન જાતમાં કદીપણ આવત નહીં. અશો જરથોસ્ત કહેછે કે નેકી અમુલ્ય રત્ન છે. અને જે પુરૂષ અથવા સ્ત્રી નેકીની સરદાર છે, તેને બહુ સુખ મળે છે, પણ અગરજો

આ પળભરની દુનિઆમાં ખરૂં સુખ મળે નહીં તો આ-પણા મરણ બાદ આપણને ખરા સુખનો વારસો મળવા-નો જરથોશ્તી ધર્મમાં કોલ મળેલો છે, તેટલા માટે આ દુર્ગુણી દુનિયામાં જુલમથી ડરવું નહીં તથા બહેશ્તની કાંઇ ખોટી લાલચથી લોભાવું નહીં પણ માજદયસ્ની ધ-ર્મની ખુબો સમજીને અશો જરથોશ્તનાં ફરમાન પ્રમાણે ચાલવું અને આપણા મરણ પછીના મકાનમાં હમેશનું સુખ મેળવવાનો માર્ગ અખત્યાર કરવો. એ સર્વ માજદ-યસ્નાનોની ફરજ છે.

---

## પાઠ ચોથો.

### મા બાપની સેવા.

### ભાગ. ૧ લો

તમારાં માબાપે તમને ઉછેરીને મોટાં કરવામાં શી શી મુશ્કેલીઓ ખમી છે, અને તેઓએ કેવી કેવી જેહેમત ખેંચીને તમારી સંભાળ રાખી છે તેનું તમો બાળકોને કાંઇ ભાન પણ ન હશે. તમારાં માબાપે પોતાની જીંદગીની ખુશી અથવા દલગીરીનો સઘળો મદાર તમારાં સુખ અ-થવા દુઃખ ઉપર રાખ્યો હતો. તેઓ તમારાં સુખે સુખી અને તમારાં દુઃખે દુઃખી હતાં. જો તમને લગારે ઇજા થતી તો તેઓ તમારી પછવાડે વિહલાં પડતાં, અને જા-ણે તેઓની ઉપર શું એક મોટી આફત ગુજરતી હોય એવાં ઉદાસ રહેતાં. તેમને તમારી ચિંતામાં ખાવાનું ભા-વે નહીં, અને આંખમાં ઉંઘ આવે નહીં. તેઓ પોતાનું

ગમે એટલું અગત્યનું કામ હોય તો તમારે ખાતર પડતું મેલે; અને તમારો જરાએ રોવાનો સાદ આવે તો તમને કેડે લેઇને તરેહવાર લાડ લડાવે. જો તમે તેઓની નજર આગલથી જરા વેગળાં જાઓ તો તેઓનું મન તમારી ઉપર લાગી રહે અને કાંઇ સૂઝ પડે નહીં. તમે જરા પડો કે ખડો તો તેઓ પોતાના દીલમાં બલ્યા કરે. એવી રીતે રાત ને દીવસ તેઓનાં મનમાં તમારે વિષે કાલજી રહે. તમારા માબાપ જો તમારી એવી સંભાલ લેતે નહીં તો તમારૂં શું થયું હતે તેનો વિચાર કરો. તેઓની સંભાલ હતી તોજ તમે જીવવા પામ્યાં છો. માટે તમારી તો એજ ફરજ છે કે, ઉઠતાં ને બેશતાં તમારાં માબાપનો પાડ માનવો, તેઓના હુકમને તાબે થઇને ચાલવું, અને તેઓને તમારા જીવ કરતાં વધારે વહાલાં ગણવાં. માબાપ તમારી સંભાલ લે છે તેમાં તેઓને એવી ઉમેદ હોય છે કે તમે હમેશાં તેઓનાં તાબામાં રહો અને મોટાં થઇ રૂડી ચાલ ચાલી તેઓનાં વિષે ભલું કહેવડાવો તથા તેઓની પૂઠે તેઓનું નામ આ દુનિઆમાં માન સાથે જીવતું રાખો. અને એટલાજ માટે દર વેલાએ ખોદાની બંદગી કરીને તેઓ એવી દુઆ માગે છે કે હમારાં ફરજંદો જાતીઅકલવાલાં થાય, પોતાની ફરજ સમજે, અને મંડલીમાં માન પામેલાં બની હમારૂં નામ અમર રાખે; તથા હમારી જીંદગી સુધી હમારૂં સંકટ દુર કરનારાં થાય. અને હમારા ઘર, ખાનદાન, શેહર, અને દેશને આબાદ રાખે. માબાપની નેક દુઆ તથા બદ દુઆ ફલ્યા વગર રહેતી નથી. જેઓ

પોતાનાં માબાપને રાજી રાખે છે, અને માન આપીને ચાલે છે, તેઓ પોતાની જીંદગીમાં ખચીત ઘણું સુખ પામે છે; એટલુંજ નહીં, પણ તેઓનાં ફરજંદો તેઓ સાથે ભલાઈથીજ ચાલે છે. પણ જેઓ પોતાનાં માબાપને પજવે છે, અને તેઓનો અનાદર કરે છે, તેઓ હંમેશાં હલાક થાય છે. વલી તેવાં બેવફા ફરજંદોને દુનિઆમાં માન મલતું નથી. તેઓને સૌ હલકાં ગણે છે, અને તેઓનાં ફરજંદો તેમને હીણે છે; પણ એટલાંમાં તેમની હલકાઇનો છેડો આવતો નથી. એવાં પાપી ફરજંદને મુઆ પછી ખોદા સુખ આપતો નથી. જે પોતાનાં માબાપની સાથે તોછડાઇ કરે તેની કમબખ્તી જાગે છે, અને તે સદાકાલની પીડાનો ભોગ થઇ પડે છે. પાક અહુરમજદે અશો જરથોશતને કહયું છે કે, માબાપને અને ઉસ્તાદને દલગીર કરવા અથવા પજવવા સરખો જબુન ગુનાહ બીજો કોઇ નથી. માટે જે કોઇ એમ કરેછે તેને હું દોજખમાંથી કદી છુટકારો આપતો નથી.

---

## પાઠ પાંચમો.

### મા બાપની સેવા.

### ભાગ ૨ જો.

આપણા નેકનામી ભરેલા અસલ ઇરાનમાં વસનારા વડવાઓ પોતાના માબાપ તરફ કેવી અદબ રાખતા હતા તેનો એક ઘણોજ ચાનક ભરેલો એહવાલ આપણા શાહનામાં એટલે જરથોશતી પાદશાહોની તવારીખમાંથી મલી

આવે છે. આપણા દીનદાર જરથોસ્તી પાદશાહો જેઓ બેહેસ્ત સરખાં આબાદ અને રલિઆમણાં ઇરાનદેશ ઉપર હકુમત ચલાવીને, આખી દુનિઆમાં પોતાની કીર્તિ અને નેકનામી પમરતી મૂકી ગયા છે, તેઓનાં નામ એ શાહ-નામાંના બનાવનાર બેહેસ્તી ફીરદોસીએ અમર કીધાં છે. ફીરદોસી કરતાં વધારે ભરોસો રાખવા જોગ અસલી ત-વારીખ લખનાર અથવા વધારે બુદ્ધિવાન કવિ કોઇ થઇ ગયો નથી. તેનું બનાવેલું શાહનામું ઘણીજ રસ ભરેલી અસલ ફારસી ભાષામાં કવીતા રૂપે લખાએલું છે; અને તે ગંજાવર પુસ્તકમાં એક લાખ વીસ હજાર બેત રચેલાં છે. એ શાહનામાંમાં ફીરદોસી લખી જાય છે કે આગલા ઇરાની જરથોસ્તીઓ પોતાના માબાપની અદબ રાખવાને માટે દુનિઆમાં ઘણા પખ્યાત થઇ ગયા છે. ગરીબમાં ગરીબ માણસથી તે પાદશાહ સુધી સૌ લોક પોતાના ફર-જંદને અદબ રાખવાનું શીખવતા હતા. પાદશાહનાં ફરજંદો ગમે એટલા લાડમાં ઉછરતાં તોપણ તેઓને પોતાના મા-બાપની નજદીક હમેશાં ખડે પગે ઉભું રહેવું પડતું હતું. બેહરામગોર વિષે કહે છે કે એક દહાડો રાતે તે પોતાના બાપ યજદજરદ પાદશાહની દરબારમાં અદબથી ખડે પગે ઉભો રહેતાં એટલોનો થાકો ગયો હતો કે તેને ઉંઘના ઝોકા આવવા લાગ્યા. એ જોઇને પાદશાહને ઘણી રીશ ચહડી અને તેણે એક દમ તેને કેદ કરાવ્યો. એવી રીત માબાપની તરફ અદબ રાખવા ઉપર આપણા ખુબીવંતા નિઆગાંનો ઘણું ધ્યાન રાખતા હતા, અને જે બેઅદબી કરે તેને માટે મોટી શિક્ષા કરતા હતા. માટે રે જરથોસ્તી

બાળકો એ ઉપરથી તમો બોધ લેઓ અને માબાપની સેવા ખંતીપણે કરતાં શીખો.

---

# પાઠ છઠ્ઠો.

## અમશાસ્પંદ વિષે.

### ભાગ ૧ લો.

આપણો સાચો ધર્મ કે જે અવસ્તા ભાષામાં લખાયલો છે તેમાં અમશાસ્પંદ અને ઇજદ એ બે શબ્દો વારેઘડીએ વપરાયલા છે. અમશાસ્પંદ શબ્દ અવસ્તાના 'અમેષ સ્પેન્ત' એ બે શબ્દનો બનેલો છે અને એ બે શબ્દનો અર્થ "અમર વરધી કરનાર" ગુણ અથવા શક્તિ થાય છે. ખોદાની મુખ્ય શક્તિઓને અમશાસ્પંદ કહે છે; અને તમામ ઉસ્તાદોનો મોટો ઉસ્તાદ જે કુદરત તેની શાગેરદી કરીને તથા સરોષની મદદ મેળવીને એ અમશાસ્પંદો વિષેનું ગ્નાન પેહેલું અશો જરથોસ્તે મેળવીને આ દુનિઆમાં જાહેર કીધું હતું. અમશાસ્પંદ સાત છે, તેઓનાં નામ. ૧ અહુરમજદ, ૨ બેહમન, ૩ અરદીબેહસ્ત, ૪ શેહરેવર, ૫ સ્પન્દારમદ, ૬ ખોરદાદ, અને ૭ અમરદાદ. ખોદાની પેહેલી 'અહુરમજદ' નામની શક્તિ એવું બતાવે છે કે ખોદા પોતે મોટો પેદા કરનાર છે. તેનો જન્મ નથી. તેની બીજી શક્તિનું નામ બેહમન' એટલે ભલું મન છે અને ત ઉપરથી આપણે એવું જાણીએ છીએ કે ખોદા અતિશે ગ્નાની છે. તેનાં ગ્નાનનો કાંઈ પાર નથી કારણ કે તેણે જે સઘળી કુદરત બનાવી છે તે સંપૂર્ણ ગ્નાન વગર

બની શકે નહીં. તેની ત્રિજી શક્તિ 'અરદીબેહેશત'નો અર્થ ઉત્તમ અશોઇ થાય છે. ખોદામાં ઉત્તમ અશોઇની શક્તિ છે કારણ કે જેનું ગ્નાન સંપૂર્ણ તેનું દરેક કામ નેક હોવું જોઇએ અને તે પ્રમાણે ખોદાનાં સઘળાં કામ નેકજ છે. ભલાં મનની મારફતે અશોઇ અમલમાં લાવવાથી ખોદા પોતાની ખાહેશ મુજબ, અપાર બળ સાથે અને સ્વતંત્ર-પણે હકુમત ચલાવી શકે છે, તેટલા માટે તેમાં 'શેહરેવર' એટલે આપખુદી ચલાવવાની સત્તા છે; અને તેવી આપ-ખુદી એકલા તેનેજ ઘટે છે. તે અનંત બળસાથે સ્વતં-ત્રપણે પોતાની સત્તા ચલાવે છે અને તેની આડે કોઇ આવી શકનું નથી. તેથી તે સર્વેને સરખી રીતે એકજ સીધે કાયદે ચલાવીને તમામ પેદાયશની વૃદ્ધી કરવાનું ડ-હાપણ ધરાવેછે માટે તેમાં 'સ્પંદારમદ' એટલે વૃદ્ધી કર-નાર ડહાપણનો ખવાસ છે. બેહમન, અશોઇ, આપખુદી અને ડહાપણને લીધે તે એખલો સંપૂર્ણ સુખનો ખાવંદ છે, અને તેથી તેની પેદાયશ સુખથી રહી શકે છે. વલી એ સઘલા ઉત્કૃષ્ટ ગુણોને લીધે તે પોતે તથા તેનું નામ અમર છે, અને તેટલા માટે તે 'અમેરદાદ' નામની ખુબી ધરાવનારો છે. આપણે જે સઘલા અવસ્તા પઢીને ખોદાની સ્તુતિ કરીએ છીએ તે તેના ઉપલા સાત ગુણોને યાદ કરાને કરીએ છીએ, અને તેથી એ સાત અમશાસ્પંદોનાં નામ આપણા ધર્મપુસ્તકમાં જગે જગે વપરાયલાં મલેછે.

---

# પાઠ સાતમો.

## અમશાસ્પંદ વિષે.

### ભાગ ૨ જો.

સાત અમશાસ્પંદોનાં નામવાલા જે ગુણો ખોદામાં સંપૂર્ણ છે, તેઓમાંના પેહલા 'અહુરમજદ' નામના ગુણ સિવાય બાકીના છ ગુણો તેણે ઠગવેલાં ચોકસ પ્રમાણ સુધી મેલવવાની તેણે માણસોને તાકાત આપી છે. માણસ અકલ ધરાવવાને લીધે આ દુનિઆની બીજી તમામ જાનદાર અને નિર્જીવ પેદાયશમાં શ્રેષ્ઠ ગણાય છે. પણ અશો માણસ પોતાના મનને ખિલેલું, ભલું, તથા ઉત્તમ જ્ઞાનવાલું બનાવીને તેમાં ખોદાના બેહમન અમશાસ્પંદનું, જોઇતાં પ્રમાણમાં, મદદ કરી શકે છે, તેથી જગતની સઘલી પેદાયશ કરતાં ચડતો મરતબો ધરાવે છે. કારણ કે તેવાં શુભ મનને લીધે તે અશોઇથી ચાલે છે, તેથી તે સ્વતંત્રપણે જીંદગી ભોગવવાનું મોટું બલ ધરાવે છે; અને સ્વતંત્રપણાંનાં બલને લીધે ડહાપણ વાપરીને અમલ કરવાથી તે સદાનો સુખી હોય છે અને તેનો જાન તથા તેનું નામ અમર રહે છે. અશો જરથોશ્ત વિષે આપણા ધર્મપુસ્તકમાં જે એવું લખાણ આવે છે કે તેણે બેહમનની મારફતે અશોઇથી ચાલીને સરોષને મલીને ખોદાઇ જ્ઞાન મેલવ્યું હતું, તેનો ઉપલાં વર્ણનથી પુરેપુરો ખુલાસો મલી શકે છે,—તે એ કે પોતાનું મન ભલું અને ખરાં જ્ઞાનથી ભરેલું કરવાની જે એકજ કેતાબ કુદરત, તેનો તેણે પૂરો અભ્યાસ કીધો, જેથી તેને બેહમન અને સરોષ મલ્યા

અને પછી તેને આપોઆપ બીજા અમશાસ્પંદોની મદદ મલી અને તે પેગામબરી દરજ્જો પામ્યો. માટે અમશાસ્પંદ એ કાંઇ નહીં પણ અણદીઠ શકિતઓનાં નામ છે. એ શકિતઓ ખોદા પોતે સંપૂર્ણ હાલતમાં ધરાવે છે અને એઓમાંની પેદા કરવાની પેહલી શકિત સિવાય બાકીની છ શકિતઓ ચોકસ હદમાં મેળવી શકવાની તેણે ઇનસાનમાં તાકાત મુકી છે.

---

## પાઠ આઠમો.

### ઇજદ.

અમશાસ્પંદો એ ખોદાની મુખ્ય શકિતઓ છે. પણ એ શકિતઓનાં પરિણામ તરીકે તેઓનાં મથાળાં હેઠળ બીજી જે ઘણીએક શકિતઓ આવી શકે છે તેઓને, તથા તે અમશાસ્પંદોની ખુબીથી ખોદાએ જે ઘણીએક હેરત ઉપજાવનારી અને ખરી સ્તુતિને લાયક સૃષ્ટિની ચીજો બનાવી છે તેઓને 'ઇજદ' કહે છે. ઇજદ એ શબ્દ અવસ્તાના 'યજત' શબ્દ ઉપરથી થયલો છે, અને તેનો અર્થ 'સ્તુતિ કરવા લાયક ગુણ અથવા પેદાયશની ચીજ' થાય છે. અમશાસ્પંદ સાત છે, પણ ઇજદોની સંખ્યા ઘણી મોટી છે. એ ઇજદોમાંના કેટલાએક મુખ્ય છે, અને આપણા મહિનાના ત્રીસ રોજનાં જે નામ અપાયલાં છે તે નામો અમશાસ્પંદો અને મુખ્ય ઇજદોનાં નામ છે. આપણા મહિનાના પેહલા સાત રોજનાં નામ તે અમશાસ્પંદોનાં નામ છે, અને બાકીના ઘણું કરીને

સઘળાં ઇજદોનાં નામ છે; જેમકે, 'આદર,' 'આવાં,' "ખોરશેદ,' ઇત્યાદી એ ઇજદોનાં નામ છે. અને જેમ 'આદર,' એટલે આતશ, 'આવાં' એટલે પાણી, 'ખોરશેદ' એટલે સૂર્ય, ઇત્યાદિ એ પેદાયશની અતિશે ખુબીવાલી ચીજોનાં નામ છે; તેમ સરોષ એટલે ખોદાઇ ફરમાનની સચાઇ વિષે દિલમાં જે ગેબી આગાહી થાય છે તે, 'રશ્ને' એટલે ઇનસાફીપણું, ઇત્યાદિ, એ શકિત અથવા ગુણનાં નામ છે. અશો જરથોશ્તને આપણા પાક અવસ્તામાં ઇજદનો મરતબો આપવામાં આવ્યો છે, અને તેનું કારણ એ કે જેમ આતશ, પાણી અને સૂર્ય, ઇત્યાદિ ખુબીભરેલી પદાર્થો માણસની દુનીઆઇ હયાતીને માટે અવશ્ય છે તેમ અશો જરથોશ્ત પણ માણસના આત્માનાં સુખ અને સલામતીને માટે અવશ્ય છે. સઘળા અમશાસ્પંદો તથા ઇજદોના ગુણ અને ખુબીઓ પીછાણવાથી ખોદાની પીછાણ થઇ શકે છે. આપણે જે ઇજદ અમશાસ્પંદોની યશ્ન તથા ન્યાએશ કરીએ છીએ તે તેઓમાં જે મહાભારત અને ગુણકારી ખુબીઓ છે તે ખુબીઓની સ્તુતિ ગાવાને અર્થે કરીએ છીએ, અને અમશાસ્પંદ તથા ઇજદ ખોદાના પોતાના છે તેથી તેઓની સ્તુતિ ગાવી એજ ખોદાની વખાણ છે; એટલુંજ નહીં પણ એઓની સ્તુતિ વગર ખોદાની સ્તુતી કરવી એ ઇનસાનથી નહીં બની શકે એવું છે.

---

## પાઠ નવમો.

### 'સ્પેન્તો મઇન્યુશ' અને 'અંગ્રોમઇન્યુશ' વિષે.

ઇનસાન ખોદાની તરફ કેવી વફાદારી રાખે છે તે

તપાસવાને આ દુનીઆં એક કસોટી ઠેરવાઇ છે અને તે તપાસ વાજબી રીતે થઇ શકે તેટલા માટે, નેકી અને બદી એ બન્નેને ખોદાએ આ દુનિઆમાં મુકી છે. જે નેકી, તેનું નામ 'સ્પેન્તોમઇન્યુશ' એટલે વૃદ્ધી કરનારો તરીકો અથવા શકિત, અને જે બદી, તેનું નામ 'અંગ્રોમઇન્યુશ' એટલે ખરાબ કરનાર તરીકો અથવા શકિત છે. 'સ્પૅન્તોમઇન્યુશ' અથવા નેકીના તરીકામાંથી સઘળા સારા સદ્‌ગુણો, સારા ખવાસો, અને તમામ સુખ આપનારી ચીજો નીપજે છે. અને 'અંગ્રોમઇન્યુશ' અથવા બદીના તરીકામાંથી સઘળા દુર્ગુણો, બુરા ખવાસો અને પીડાકારક ચીજો નીપજે છે. દુનિઆમાં 'સ્પૅન્તોમઇન્યુશ' ના ફાયદા અને 'અંગ્રોમઇન્યુશ'ના ગેરફાયદા, મનશકિત ધરાવનારાં ઇનસાનજાતને ખાતરી ભરેલી રીતે સમજાવવાને માટે ખોદાએ દીન મોકલી છે. દીનમાં ફરમાવ્યું છે કે 'સ્પૅન્તોમઇન્યુશ'ને હમેશાં તાબે થવું, અને "અંગ્રોમઇન્યુશ"ને હંમેશાં ધિક્કારવો. એવી રીતે દીનમાં ફરમાવ્યા પછી ખોદાએ તે ફરમાન પ્રમાણે ચાલનારને માટે ઘટતો બદલો અને તે ફરમાનથી ઉલટી રીતે ચાલનારને માટે ઘટતી શિક્ષા ઠરાવી રાખીછે. વળી એ બન્ને શકિતઓ વિષે અવસ્તામાં બીજી એવી સમજણ આપી છે કે 'સ્પૅન્તોમઇન્યુશ' પેદાયશને વધાર્યા અને નવી કર્યા જાય છે. અને 'અંગ્રોમઇન્યુશ' અસલ ચીજોને જૂની કરી, ભાંગીને તેઓને તેઓના મૂળતત્વોના રૂપમાં લાવી મૂકતો જાય છે. જે ચીજોને 'અંગ્રોમઇન્યુશ ભાંગે છે,

તેઓનાં ખંડેરમાંથી 'સ્પેન્તોમઇન્યુશ' નવી ચીજો બનાવે છે. અને એ પ્રમાણે આ દુનિઆની હસ્તી અને કારોબાર શુભ રીતે ચાલુ રાખવાને ખોદાએ પોતે 'સ્પેન્તોમઇન્યુશ' અને 'અંગ્રોમઇન્યુશ' એ બનેને સાથે કામે લગાડયા છે.

---

## પાઠ દસમો.

### દેવ અને દરૂજ વિષે.

જેમ અશોઇને લગતા સઘળા ઉમદા સદ્‌ગુણો અને શાકતઓને 'અમશાસ્પંદ' એવાં નામથી, તથા તેઓથી ઉતરતા ગુણ અને શક્તિઓને 'ઇજદ'ના નામથી ઓળખવામાં આવે છે, તેમ અપવિત્રાઇને લગતી સઘળી નાશકારક ચીજો તથા સઘળા દુર્ગુણો, બુરાખવાસો, બુરી શક્તિઓ, અને કુદરતી આફતોને 'દેવ' કહે છે. અને નસાની એટલે મુરદાલ ચીજોમાંથી નીકળતી દુર્ગંધ તથા તેમાંથી નીપજતી અપવિત્રાઇ અને રોગને ઘણું કરીને 'દરૂજ' કહેછે. અવસ્તામાં 'દેવને' નર રૂપી અને 'દરૂજ' ને નારી રૂપી બુરી શક્તિઓ ગણી છે.

દેવ ચાર જાતના કહેવાયછે; જેવાકેઃ—૧. માણસ રૂપી દેવ, ૨. દરદ તથા મોત લાવનારા દેવ, ૩. નિતિનો ભંગ કરનારા ખસલત રૂપી દેવ, અને ૪. કુદરતી આફત નામનો દેવ. જે માણસ પોતાની આડી ચાલ ચલણ અને બુરી કરણીથી દુનિઆમાં બિગાડ કરે છે, અને બીજાને ફુસલાવીને અથવા ઠગીને ખરાબ માર્ગે લઇ જાય

છે, અથવા ખરા માર્ગની વિરૂદ્ધ જઇને તેને હાણી પહોંચાડે છે, તેને માણુસરૂપી દેવ અથવા દરવંદ કહે છે. આગલા માજનદરાંની તથા ગીલાની લોકો માજદયસ્ની ધર્મની વિરૂદ્ધ કામો કરતા હતા, તેથી તેઓને અવસ્તામાં માજનદરાન તથા ગીલાનના દેવ એવે નામે જણાવ્યા છે. એવા દેવ અશો જરથોશતના જમાના અગાઉ આ દુનિઆમાં ઘણા હતા, પણ અશો જરથોશતે પોતાની અશોઇથી તેઓનો ઉપદ્રવ ઘણો ઓછો કીધો હતો અને તેઓને નાબુદ કીધા હતા. ગંદવાડ, એઠવાડ, નસાની ચીજો જેવી કે નખ, બાળ, લાકડી, મુવેલું શરીર અને એ વિગેરે બીજી ચીજો કે જેઓના કોહોવાથી દુર્ગંધ નિકળે તેઓને તથા સરદી, તાપ, વગેરે, જે જે બીમારીથી માણુસના શરીરને રોગ થાય અને મોત નિપજે, તેને દરદ લાવનારા દેવ અથવા દરૂજ કહેછે. જૂઠાઇ, ઠગાઇ, ખોટું કલંક, ગીબત, હુલ્લડાઈ, અદેખાઇ, આળશ, ઇત્યાદી, એઓને નીતિનો ભંગ કરનારા દેવ કહે છે; કારણ કે એ બુરી ખસલતોથી નીતિને ઘણું નુકસાન થાય છે. દુકાળ, ( શિયાલાની કકડતી થંડી, વરસાદની તંગી, વગેરે, ) કુદરતી બનાવોથી નિપજતી વિપત્તિઓને આબાદી ઘટાડનારા દેવ કહે છે; કારણ કે તેથી માણુસ તથા બીજી પેદાયશની આબાદીમાં ઘટાડો થાય છે.

---

## પાઠ અગ્યારમો.

### દસ્તુર આદરબાદ મારેસ્પંદની શીખામણ.

### ભાગ. ૧ લો

મશ્હુર દસ્તુર આદરબાદ મારેસ્પંદ, ઇરાનના

જરથોશ્તી પાદશાહ હોરમજદ બીજાના દીકરા શાહપુર બીજાના વખતમાં થઈ ગયોછે. એ દસ્તુર પાદશાહનો ખાસ વજીર અને લોકોનો ઘણો વિશ્વાસુ મિત્ર હતો. એણે પોતાના વખતનાં લોકોમાં જરથોશ્તી ધર્મ વિષે વાએજીઓ કરીને, તેઓમાં મજબુત ઇમાન બેશાડયું હતું; અને ધર્મ સંબંધી જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવાને ખાતર કિમતી પુસ્તકો રચીને જરથોશ્તી ધર્મમાં ઘણું અજવાલું પાડયું હતું. એ દસ્તુરે પોતાના "જરથોશ્ત" નામના દીકરાને જે શીખામણો દીધી હતી તે દરેક બાલકે ગોખી રાખવા જોગ અને અમલ કરવા જોગ છે. માટે તે શીખામણોની પોથી ઉપરથી જે શુભ વચનો ચુંટી કાઢીને અત્રે લંબાવીને દાખલ કીધાં છે તે સઘલાં વચનો બાળકોએ કદી ભુલવાં નહીં જોઇએ એવાં છે.

માણસે કેળવણી વગર રહેવું ઘટતું નથી; કારણ કે કેળવણી એ દરેક ચીજને ખરા આકારમાં જોવાની અને પીછાણવાની રોશન આંખ છે. કેલવણી વગર માણસ એક આંધલાના જેવું રહે છે, અને તે સુખનો માર્ગ જોઇ શકતું નથી. વલી કેલવણી વગરની બાયડી પોતાના ભરથારને, અને કેલવણી વગરનાં છોકરાં પોતાના માબાપને, ઘણા બલાપા અને દુઃખમાં નાખે છે.

મીઠાં વચન બોલનારૂં માણસ સૌને વહાલું લાગે છે; અને નમનતાઇ અને તાબેદારીવાલું માણસ નસીબવાન બને છે, અને મોટા મરતબો મેલવી શકે છે. માટે સર્વ કોઇએ સૌની સાથે નમીને મીઠાશથી ચાલવું ઘટે છે. નમવાથી કાંઇ આપણી પીઠ ભાગી જતી નથી

અને મીઠા સખુનો બોલવાથી કાંઇ આપણું મોં ગં-
ધાતું નથી.

વડીલ અને ડાહ્યાં માણસને માન આપીને ચા-
લવું, તેઓની સલાહ પુછવી, અને તેઓ કહે તે ધ્યાંન
ધરીને શાંભલવું.

જે માણસ પોતાનાં માબાપની તાબેદારી કરે છે,
તથા તેઓને પજવતું નથી અને તેઓ સાથે લડી
વઢીને છુટું પડતું નથી તે તેના માબાપ જીવે છે ત્યાં
સુધી એક સિંહના જેટલું બલ ધરાવી શકે છે; અને તે-
ને કાંઇ પણ ભયની ધાસ્તી રહેતી નથી. પણ જે માણ-
સ પોતાના માબાપને પજવે છે, અને તેઓની સેવા કર-
તું નથી તે હમેશાં એક વિધવા ડોસીની પેઠે અશકત
રહે છે; અને તેવાં માણસની સાથે જે વ્યવહાર રાખે છે
તે સૌના ઠપકાને લાયક થાય છે. તેની સાથે કોઇ દોસ્તી
કરતું નથી અને તેની ઉપર કોઇ પ્યાર રાખતું નથી. મા-
ટે માબાપની સેવા કરવામાં જો કે આપણે તો આપણો
ફરજ બજાવીએ છીએ તોપણ તેમાં આપણું પોતાનું મો-
ટું કલ્યાણ થાય છે.

---

# પાઠ બારમો.

## દસ્તુર આદરબાદ મારેસ્પંદની શીખામણ.

### ભાગ ૨ જો.

દુનીઆની દોલત ઉપર મગરૂર થવું વાજબી નથી,
કેમકે તે દોલત એકને એક ઠેકાણે રહેતી નથી; પણ જેમ
એક પંખેરૂં એક ઝાડની એક ડાળી ઉપરથી સેજ વારમાં

ઉડીને બીજી ડાળી ઉપર જઇ બેસે છે, તેમ દોલત એક માણસના હાથમાંથી ઝટ દઇને બીજાના સ્વાધીનમાં જતી રહે છે, પણ જે દોલત આપણી સાથે હંમેશાં રહીને આપણને પૂરતી મદદ કરે છે તે અક્કલની દોલત છે. પૈસો ટકો, ગાય ઢોર,—ઘરબાર વગેરે પુંજી, કદાચ ચોરાઇ જાય છે, મરી જાય છે, અથવા આગમાં બળી જાય છે; પણ અક્કલની દોલત કદી નાશ પામતી નથી. અક્કલ સઘળાં સંકટ મટાડવાનું, ઇલાજ કરવાનું, મોટો મરતબો પામવાનું, અને સઘળી રીતે સુખી રહેવાનું એકલું એક સાધન છે. માણસ ગમે એટલો વખત આ દુનિઆમાં જીવે તોપણ સેવટે તેને બીજી હસ્તીમાં જવું છે. તે વખતે તેનાં સગાં વહાલાં તેનીથી જૂદાં પડે છે, પણ અક્કલ તેની સાથેની સાથે રહે છે. અને અક્કલની મારફતે જે સારાં કામો તેણે આ દુનિઆમાં કીધાં હોય છે તેજ તેને ત્યાં મદદ કરે છે.

માણસ સદા કાળ જીવતું નથી, તે ટુંક મુદતમાં આ દુનિઆથી ગુજર કરી જાય છે. અને જયારે અંતકાળ આવી પુગે છે, ત્યારે શરીર એકલું પડીને કોહે છે. અને ખવાઇ જાય છે; અને જીવ તેને ભુલીને ચાલતો થાયછે. શરીરનો સાંચો જે એક વખત કામ કરતો અટકી પડયો તે પાછો ગતીમાં આવી શકતો નથી. તે વખતે જે આંખો મીંચાઇ તે પાછી ઉંઘડતી નથી. જે હાથ પગ ભાગ્યા તે પાછા સમરીને પોતાનું કામ કરી શકતા નથી. કુટુંબ બીજા કુટુંબ સાથે મલી જાય છે. દોલત અને હકુમત બીજાને હસ્તક થાય છે. એ રીતે શું મોટા કે

શું નાહના, શું શેઠ કે વાણોતર, શું અમીર કે શું ભીખારી, સઘલાઓને સેવટે બધું તજી દઇને એકજ ઠેકાંણે જઇ પડવું છે; અને આત્માને પોતાનાં કરતુકોનો બીજી હસ્તીમાં જવાબ દેવો છે. બેશુમાર માણસો, જેઓએ પૈસે ટકે સુખ અને આરામ ભોગવેલા તે સઘળાઓ, ખોદાના સેવટના ફરમાન લાવનાર કાસદ મોતને લગારે ઢીલ કરવા વગર શરણ થઇને, ચાલ્યા ગયાછે, અને પોતાના ધન માલ, એશ કબીલાની કાંઈ પણ નીશાન હાલે રહી નથી. પણ તેઓ જે નેકી અથવા બદી કરી ગયાછે, તેઓની યાદ તેની પછવાડે રહી ગઈ છે. માટે બેહતર છે કે માણસે નેકી કરવી, ઉમેદ માત્ર ખોદા ઉપર રાખવી, અને ખોદાઇ ફરમાન બજાવવામાં જાનફેશાંની કરવી, કે બન્ને દુનિઆમાં હમેશનું સુખ અને નામદારી મળે—અને બદીથી દુર રહેવું કે દુઃખ અને બદનામીની ભારે ટોક હમેશ વેઠવી નહીં પડે.

---

# પાઠ તેરમો.

## દસ્તુર આદરબાદ મારેસ્પંદની શીખામણ.

### ભાગ ૩ જો.

ચોરી કરવાથી હાથને—નિરૂદ્યોગીપણે ચાલવાથી પગને—અને બુરો કપટ રાખવાથી મનને—હમેશાં સંભાળવું જરૂરનું છે.

જે પાપ વગરનો હોય છે, તેને દાજખની ધાસ્તી નથી.

જે ઉપકાર માનનાર હોય છે, તે ખુશીને લાયક-થાય છે.

જે સૌને મળતીઓ હોય છે, તે પ્રખ્યાત થાય છે.

જે સાચો હોય છે તેની ઉપર સૌ ભરોસો રાખે છે.

જે અકળવાળો હોય છે તેની સઘળાં માણસો દોસ્તી કરવા માંગે છે.

જે સખાવત કરે છે તેને ખોદા ઘણો ચાહે છે.

જે ગુસ્સો અથવા વેર રાખે છે તે તેનાજ જીવને ભારી પડે છે.

જે દુશમન માટે કૂવો ખોડે છે તે પોતેજ તમાં પડે છે.

જે ઉજમારો હોય છે તે પોતાની મુરાદ પામે છે.

જેને મળસકામાં ઉઠવાની ટેવ હોય છે, તે પોતાનાં કામને સેહેલું કરે છે.

જે એમ ચહાતો હોય કે કોઇ તેને ગાળ ભાંડે નહિં તો તેણે પોતે પેહેલાં કોઇને ગાળ ભાંડવી નહીં.

માણસે વગર વિચારનું અને બેહુંદું બોલવાની ટેવ રાખવી નહીં. કારણ કે વગર વિચારનો અને બેહુંદા સખુન એવો તો નાશકારક છે, કે જાણે આતશ—જે જો ઝાડીનાં જંગલમાં પડે છે તો તેમાંનાં સઘળાં ચરંદા, પરંદા, તથા તેમજ સઘળાં નુકસાનકારક જાનવરોને બાળી મારે છે. તેમજ બેહુંદા સખુન શું સારા કે શું નઠારાં માણસને એક સરખી રીત માઠું લગાડે છે.

# પાઠ ચૌદમો.

## બેહેશ્ત અને દોજખ વિષે

## ભાગ ૧ લો.

આપણે પાછલી ચોપડીમાં વાંચી ગયાં કે આ દુનિઆ થોડા વખતની છે, અને આપણને મોડે કે વેહેલે આ દુનિઆ છોડીને બીજી હસ્તીમાં જવું છે, આપણી આ દુનિઆની હસ્તીને પાક અવસ્તામાં 'અસ્ત્વઇતિ અહુ' એટલે શરીરવાળી હસ્તી કહે છે. આ દુનિઆમાં જ્યાં સુધી આપણું શરીર કાયમ રહે છે, ત્યાં સુધી આપણી હાલની હસ્તી ચાલુ રહે છે. પણ શરીરનું ખંડણ થવા પછી આપણે આ દુનિઆમાં રહી શકતાં નથી. શરીરનું ખંડણ થવા પછી આપણી હસ્તીનો છેડો આવ્યો એમ નથી. પણ ત્યાર પછી આપણા આત્માને માટે અશો અહુરમજદે બીજી અનેક પ્રકારે ગુજારવાની હસ્તીઓ ઠરાવી રાખી છે. એ જૂદી જૂદી હસ્તીઓમાં આપણી સુખ દુઃખની લાગની આપણી સાથે રહેછે. આપણું શરીર ભાગી પડવા પછી જે મુખ્ય બે મકાન આપણને માટે ઠરાવી રાખ્યાં છે તેમાંનાં એકને અવસ્તામાં 'વહિશ્ત અહુ' એટલે સર્વથી સરસ હસ્તીવાળું મકાન, અથવા બેહેશ્ત; અને બીજાને 'અચિશ્ત અહુ' એટલે સર્વથી ખરાબ હસ્તીવાળું મકાન, અથવા દોજખ કહે છે. માણસને આ દુનિઆમાંથી ગુજર કરવા પછી, તેની કરણી પ્રમાણે બેહેશ્ત અથવા દોજખ મળે છે. અશો

જરથોશ્ત કહે છે કે, તમને તમારી કરણી મુજેબ હમેશનુ સુખ અથવા દુ:ખ મળશે. ખોદાની નજદીક તમારો હાથ પકડવા કોઇ આવી શકશે નહિં. જેમ તમને નાહનામાં નાહના સવાબને માટે ઘટતાં સુખનો અવેજ મળશે, તેમ તમે તમારા નાહનામાં નાહના ગુનાહને માટે ઘટતી શિક્ષાનો લતીજો પામશો. જો તમારી કરણી રૂડી હશે તો તમે હમેશે હમેશ સુધી બેહેસ્તના ખુશનુમાં, ખુશબોથી ઘમરતાં અને પૂરતી આસાનીવાળાં મકાનમાં વાસો કરશો. પણ જો તમારી કરણી પાપી હશે તો તમે તમારાં પાપના અંદાજા માફક તે પાપનું નિવારણ થાય ત્યાં સુધી દોજખનાં અંધારાં, ડરામણાં, બદબોવાલાં, અને દરેક જાતની વેદના કરનારાં મકાનમાં શિક્ષા ભોગવશો. તમે જે હાથે કીધું હશે તેજ તમારી સાથે આવશે. ખોદાનો ઇનસાફ એવો અદલ છે કે તે કોઇના પણ આ દુનિઆના મરતબા, પૈસા, વગ અથવા ભલામણની તરફેણમાં ઢલવાનો નથી, તેની અદાલતનો ચોકસ નિયમ એજ છે કે, તમામ નેક વિચાર, નેક વાણી, અને નેક કરણી રાખનારાં અશો માણસનોજ આત્મા બેહેસ્તમાં દાખલ થઇ શકે. પણ જેઓ ભુંડું વમાસે, નઠારા સખુનો બોલે, અને નઠારાં કામો કરે તેઓને દોજખની પીડા ભોગવવા વિના છુટક છેજ નહીં.

હાલમાં વિદ્યાના બલથી ફીલસુફો એવું અનુમાન કરવાને શકિતવાન થયા છે કે, આપણે આકાશ ઉપર જે ગ્રહો, તારાઓ અને બીજી રોશનીઓ જોઇએ છીએ તે કાંઇજ નહીં પણ જુદી જુદી દુનિઆ હોવી જોઇએ;

અને તમાં તે દુનિઆઓને બરનાં બુદ્ધિવાળાં પ્રાંણીઓ વસતાં જોઇએ. પણ તે બડાઇ મારનારા ફીલસુફોની હજારો વર્ષ અગાઉ આપણા રાસ્ત પેગામબર અશો જરથોસ્તે પોતાની ખરી ફીલસુફીના બલથી દુનિઆમાં બેહેશતના જે જુદા જુદા તબકાઓ જાહેર કીધા હતા તે સઘલાઓનાં નામ તેણે આકાશ ઉપરના રોશન ગોલાઓના નામો ઉપરથીજ પાડયાં હતાં. તેણે બેહેશ્તના ચાર તબકાઓ કીધા હતા, તેઓનાં નામ આ પ્રમાણે હતાં.

(૧) 'હુમત' અથવા 'સતરપાયા' એટલે તારાઓની માફક ચલકતાં આત્માઓનું મકાન, (૨) 'હૂખ્ત' અથવા માહપાયા' એટલે ચંદ્રની માફક દીપતા આત્માઓનું મ'કાન, (૩) 'હવર્શ્ત' અથવા 'ખોરશેદપાયા' એટલે સૂર્યની માફક પ્રકાશતા આત્માઓનું મકાંન (૪) 'અસરરોશની' અથવા 'ગરોસ્માન' એટલે આકાશગંગાની માફક ઝળઝળતા આત્માઓનું મકાન. એઓમાંનો પેહેલો તબકો સૌથી ઉતરતો, અને છેલો સઉથી ચઢતો છે. અને એ ચારમાંના એક તબકામાં માણસનો આત્મા પોતાના સવાબના અંદાજા પ્રમાણે જઇ વસે છે.

જેમ બેહેશ્તના ચઢતા ઉતરતા તબકાઓનાં નામ આકાશ ઉપરના રોશન ગોળાઓ ઉપરથી પાડવામાં આવ્યાં છે, તેમ દોજખના ચાર તબકાઓ વિષે કરવામાં આવ્યું નથી. પણ જે પ્રમાણે બેહેશ્તના તબકાઓને ઓછો અથવા વધતી રોશની સાથે તાલુકો આપવામાં આવ્યો છે, તેજ પ્રમાણે દોજખના તબકાઓને ઓછાં અથવા વધતાં અંધારા સાથે તાલુકો આપવામાં આવ્યો છે.

દોજખના ચાર તબકા આપણા ધર્મમાં આ પ્રમાણે જણાવ્યા છે:—

(૧) 'દુશ્મત,' (૨) 'દુજુખ્ત,' (૩) 'દુજવર્શ્ત,' અને (૪) 'અસરતારીકી' એટલે છેડા વગરના અંધારાનું મકાન. એઓમાંનો પેહેલો બીજાઓ સાથે સરખાવતાં ઓછો અંધારો છે, અને છેલ્લો સૌથી અંધારો છે. કહે છે કે એ છેલ્લો તબક્કો એટલોતો અંધારો છે કે તેમાંનું અંધારૂં હાથમાં પકડી શકાય એટલું ઘટ્ટ છે.

---

# પાઠ પંદરમો.

## બેહેશ્ત અને દોજખ.

## ભાગ ૨ જો.

આપણો આત્મા આપણા શરીરથી છૂટો પડવા પછી ત્રણ દહાડા આ દુનિઆમાંજ રહે છે. અને ચોઠા દહાડાની બામદાદ વખતે જ્યારે તે ત્યાંથી અસબાબ ઉઠાવી જાય છે, ત્યારે તેના સેવટના મકાનમાં જવા આગમચ તેની શી હાલત થાય છે તે વિષે આપણા પવિત્ર ધર્મમાં એમ જણાવ્યુંછે કે જો ગુજરનાર માણસ અશો હોયછે તો તેને એવું લાગેછે કે જાણે તે ખુશબોદાર ફુલફળાદિના બાગબગીચામાં કરારથી ફરે છે, અને દક્ષિણ દીશા તરફથી એવો તો સુગંધી પવન ફુંકેછે કે જે તેણે કદીપણ આગ્મે દુનિઆમાં ભોગવ્યો ન હોય. પછી એક ઘણી સુંદર અને સોહામણી કન્યા, જવાનીના પૂર બહાર સાથે, જાણે તે વાડીમાં તેની આગળ આવે છે. તેને પેલાં ગુજરનાર માણસનો આત્મા

પુછે છે કે ઓ રૂપવંતી નાર! તું કોણ છે? અને તને કોણે એવી ખુબસુરત બનાવીછે? ત્યારે તે કન્યા જવાબ દે છે કે ઓ અશો! હું તારી પોતાની 'દીન' એટલે કરણી છું. અને તારા નેક વિચાર, નેક વાણી, અને તારી નેક કરણીએ મને દિલદાર બનાવી છે. એવું કહીને તે ખુબસુરત કન્યા પેલા અશો માણસના આત્માને ઇનસાફની જગાએ લઇ જાય છે, અને આગલ ચાલતાં તે ત્રણ કદમ ભરે છે એટલામાં તે 'અસરરોશની'ના મકાનમાં જઇ પહોંચે છે. ત્યાં તેને સઘલાં અશો માણસના આત્મા મુબારકબાદી આપે છે, અને કહે છે કે તું નાશવાળી દુનિઆમાંથી આ અનંત સુખની અને હમેશની દુનિઆમાં આવવાને શકિતવાન થયો માટે તું ખરેખરો બખ્તાવર છે.

હવે દરવંદ અથવા પાપી માણસની તે વખતે શી વલે થાય છે તે જુવો:—તેનો આત્મા જયારે ચોથા દહાડાની બામદાદને વખતે અતરેથી કુચ કરી જાય છે, ત્યારે તેને એમ લાગે છે કે જાણે તેને ઘણાજ બદબોવાલા ખાડા ખબોચીઆમાંથી પડતો અને આથડાતો જવું પડેછે. અને 'અવાખ્તર' એટલે ઉત્તર દિશા તરફથી ઘણોજ નજીસ પવન ફુંકે છે. પછી તેને તે ખાડાખબોચીઆ આગલ જાણે એક ઘણીજ કદરૂપી અને બીહીક લાગે એવી બુઢી ડાકણ સરખી એક ડોસી આવી મલે છે. તે ઘણી દુરથી ગંધાતી અને ડરાંમણી જણાય છે. પણ જયારે તે પાશે આવે છે ત્યારે પેલા દરવંદના આત્માને જે કંપારી છૂટે છે અને ભય લાગે છે તેનો તો કાંઇ પારજ નહીં. પછી પેલી ડાકણને તે દરવંદનો આત્મા પૂછે છે કે તું કોણ

છે? અને તને એવી ભયંકાર કોણે બનાવી છે? ત્યારે ડાકણ તેને ધમકાવીને જવાબ દે છે કે ઓ નાપાક દરવંદ હું તારી પોતાની ભુંડી કરણી છું. અને તારી પાપી કરણીએજ મને એવી બદસુરત બનાવી છે, જેવું તેં બાકી દુનિઆમાં કીધું છે તેવુંજ તું આ મીનોઇ દુનિઆમાં, હવે થોડા વખતમાં પામશે. તારાં પાપે તું ડુબે છે. એવું કહીને તે પેલા દરવંદના આત્માને ઘણો રડતો અને ધૂજતો પોતાની સાથે લઇ જાય છે. પછી ઇનસાફની જગાએ તેને તેનાં સઘલાં હાથનાં કીધેલાં હેડે વાગેછે, અને તે ત્રણ કદમ ભરેછે એટલામાં અંધારાં દોજખમાં સપડાઇ જાય છે, અને ત્યાં પોતાનાં પાપી કરતુકોનાં અંદાજા પ્રમાણે પીડા ભોગવતો પડે છે. તેને બીજાં પાપી માણસના આત્મા દેખાઇ શકતા નથી તેથી તેના મન સાથે એવું લાગે છે કે તે એકલોજ આવા બિહામણા ઓહમાં પડેલો છે. અને એમ જાણીને તે બીહીકથી પોકેપોક મૂકીને રડેછે. પણ તેમ કરવાથી તેને બોજો તો કાંઇ દિલાસો મલતો નથી, બલકે તે દોજખમાં કીડા, સાંપ, વિંછી વગેરે નાશકારક જાનવરો તેને વલગીને વધારે દુઃખ દેતાં અને અજાબ પાડતાં માલમ પડે છે. વલી તે વેલાએ તેની પોતાની કરણીજ તેને મેણું મારે છે, કે ઓ નગુણા અને નીચ માણસ! તેં ખોદાનું રજક ખાધું એટલી પણ તેની શરમ કીધી નહીં, માટે તારી બેવફાઇના કડવાં ફલ હવે તું ચાખ, અને તારાં પાપી કરતુકોનો આ દોજખના ઊંડા ગારમાં પડીને પસ્તાવો કર.

# પાઠ સોલમો.

## ખોદા પાસે દોઆ ચાહવી ઘટે છે.

### ભાગ ૧ લો.

આ દુનિઆમાં જે સઘલું છે તથા જે બને છે તે ખોદાએ ઠરાવેલા કુદરતના કાયદાની રૂએ બનેછે. આપણે જે સુખ ભોગવીએ છીએ તે કુદરતના કાયદાને અનુસરીને રાસ્તીથી ચાલવાથી હોય છે. અને આપણે જે સઘલું દુઃખ વેઠીએ છીએ તે, તે કાયદાથી ઉલટા ચાલવાને લીધે હોય છે. એટલે જો આપણી કરણી સારી હોય, અને આપણે સમાર્ગે ઉદ્યોગ કર્યે તો આપણને બચીત સુખ મળે; અને જો આપણી કરણી નઠારી હોય, આપણે આલશુ રહીએ અથવા ઉલટે માર્ગે ઉદ્યોગ કર્યે તો જરૂર તેમાંથી દુઃખનું પરિણામ નીપજે; એવો ખોદાનો બાંધેલો કુદરતનો એક કાયદો છે. ખોદા પોતે 'હરવીસ્પ આગાહ' એટલે સઘલું જાણનારો, સર્વ જ્ઞાની માલેક છે. આપણને કઇ કઇ ચીજની ગરજ છે તે તે પોતે સારીપેઠે જાણે છે. કાંઇ પણ ચીજ તે પોતે નહીં જાણતો હોય એમ નથી. ત્યારે બંદગી કરતાં ખોદા પાશે દોઆ ચાહીને જુદી જુદી સુખ આપનારી ચીજો વિષે માગણી કરવાને આપણને અશો જરથોશ્તે શીખવ્યું છે, ત્યારે તેની શું મતલબ છે, તે આપણને જાણવું ઘટે છે. ખોદા પોતે સર્વ ઠેકાણે—શું જાહેરમાં કે શું બાતેનમાં—હાજેર છે, અને તે દરેક ચીજ—શું બાકી કે શું નૂરી—તથા દરેક જુસ્સા અને હવસ ઉપર નીગાહ

રાખી શકે છે, અને આપણને જે જે ચીજોની હાજત હોય છે તે તે સારીપેઠે જાણે છે, એટલુંજ નહીં પણ તે ચીજો મેળવવાનું તેણે આપણી પોતાનીજ મેહેનતને આધારે રાખ્યું છે. તોપણ આપણે તે હાજતો પૂરી પાડવા વિષેની અરજ તેની આગળ રજુ કરીને દોઆ ચાહીએ છીએ તથી તેની 'હરચીસ્પ આગાહી' ઉપર કશો પણ સખ્હુન જઇ શકતો નથી, પણ ઉલટી તેની પ્રાર્થના થાય છે. કારણ કે તેમ કરવાથી આપણે તેની હજુર આપણું અશકતપણું જાહેર કરીને આપણે તેનેજ આધારે છીએ એવું કબૂલ રાખીએ છીએ; વલી દોઆ ચાહી ખોદા પાશે માગવામાં બીજી મતલબ એ છે કે ખોદાએ પેદા કીધેલી જે જે ચીજોની અડચાણ અને ખૂટ હોય છે, એટલે, જે જે ચીજો વિના સુખથી રહેવામાં આપણને અટકાવ થાય છે, તે ચીજો કેવી ખુબીવાલી છે, અને તે ખુબીને લીધે તેઓ આપણને કેવી ઉપયોગી છે, એ આપણે સારી પેઠે સમજીએ છીએ, એવું આપણે બતાવીએ છીએ.

---

## પાઠ સત્તરમો.

### ખોદા પાશે દોઆ ચાહવી ઘટે છે,

### ભાગ ૨ જો.

ખોદાએ આપણું સુખ આપણી શુભ મેહેનતને આધારે મૂકેલું છે ખરૂં, પણ તે સુખ આપનારી ચીજો જો ખોદાએ પેદા કરીને આપણી નજદીક મૂકી નહીં હત તો, મેહેનત કર્યા છતાં આપણને તે સુખ કદી મળી શકત

નહી, એવો પણ એકરાર આપણે શુખની દોઆ ચાહવા-
માં કર્યે છીએ. અને એ પ્રમાણે એકરાર કરવાથી આ-
પણે ખોદાનો પાડ માનીએ છીએ. કોઇએ આ ચીજનો
ઉપયોગ કરવો અને તેની ખુબી નહીં સમજવી અથવા ન-
હીં કબૂલ રાખવી, એ એહવાન માત્રનું લક્ષણ છે. પણ
માણસને તો સારાં નઠારાંની પીછાન કરવાની શક્તિ છે તે-
થી તે જે દરેક નેઆમત ભોગવે છે તેની ખુબી સમ-
જી કબૂલ રાખીને તે વિષે તે ચીજો પેદા કરનારનો આ-
ભાર માનવાને બંધાયલું છે. માટે આપણે જે ખોદા પા-
શે અરજ કરીને માગીએ છીએ કે ઓ ખોદા ફલાંણી ખુ-
બી ભરેલી બક્ષેશ તું મને આપ, તેનો મતલબ કાંઇ એ-
વી નથી કે આપણને જે ગરજ છે તે ખોદા જાણતો
નથી તેથી આપણે તને જણાવીએ છીએ. પણ તેનો
અર્થ એ કે, જોકે તે બક્ષેશ આપણી પોતાની શુભ મે-
હેનત વિના મળી શકતી નથી, તોપણ એટલું તો આપણે
કબૂલ રાખીએ છીએ કે, ખોદાએ તે ચીજ પેદા કરી મુ-
કી છે તોજ તે આપણે મેહેનત કરીને મેળવીએ છીએ.
વળી એવી રીતે દોઆ ચાહવામાં બીજો ગુણ એ છે કે
તે ચીજો ખોદાની છે એવું કબૂલ રાખવાથી, તે ચીજો
મેળવવાને માટે હમેશાં સમાર્ગે ઉદ્યોગ કરવાનું આપણ-
ને સુઝે છે.

---

## પાઠ અઢારમો.

### વખતની વહેંચણી.

વખત બે પ્રકારના છે, એક 'જવાન અકસ્ન,'

એટલે હદ વગરનો હમેશગીનો વખત—જેની શરૂઆત તથા છેડો નથી, જે જગતની હાલની રચના આગમચ સદા કાલ હતો, અને જે હાલની બાંધણી બદલાઇ જવા પછી હમેશ હમેશ રેહેશે તે; અને બીજો 'જર્વાન દરેઘો ખધાત,' એટલે, ખાસ કાયદે લાંબી મુદત સુધી રહેનારો વખત—જે જગતની હાલની રચના થઇ ત્યારથી તે તે રચનાના છેડા સુધી ચાલુ રેહેશે, જેમાં હમણાની માફક સૂર્ય તથા ચંદ્રની રોશનીથી અનુક્રમે રાત અને દહાડો થતા રેહેશે, અને નેકી તથા બદી એ બન્ને એક બીજાની સામે પોતાનું બળ અજમાવતી રહેશે. એવી જગતની હાલની જે રચના છે તે રચનાની શરૂઆતથી તે આખેર સુધીનો વખત, સૂર્ય અથવા ચંદ્રની ચાલ ઉપરથી ગણવામાં આવે છે. આપણે આપણા વખતની ગણત્રી સૂર્યની ચાલ ઉપરથી કર્યે છીએ. સૂર્યની ચાલથી દર ત્રણસેંને સવા પાંસઠ દહાડે એક વરસ થાય છે. એક વરસના બાર મહિના કરેલા હોય છે. ઇરાનમાં દર વરસ વસંત, હુનાળો, પાનખર અને શિયાળો, એ ચાર રૂતુઓ થાય છે. એ ચાર રૂતુઓના ફેરફારથી આ દુનિઆમાં દર વરસ ગાહમબાર એટલે મોસમ થાય છે. આપણા જરથોશતીઓ જે છ ગાહમબાર કરતા આવ્યા છીએ તે આ પ્રમાણે છે. ૧ લો. 'મેદીઓજરેમ' વસંતના પુર બહારની શરૂઆત—એ અરદીબેહેશત મહિનાના ખુરશેદ રોજથી તે દેપમેહર રોજ સુધી ચાલેછે. ૨જો. 'મેદીઓશેમ,' એટલે ભરગરમીની શરૂઆત—એ તીર મહિનાના ખુરશેદ રોજથી તે દેપમેહર રોજ સુધી કરવામાં આવે

છે. ૩ જો. 'પેતેષહેમ,' એટલે ફુલ ફલાદીને પાકવાની શરૂઆત—એ શેહરેવર મહિનાના આશતાદ રોજે શરૂ થાય છે અને અનેરાં રોજે આખેર થાય છે. ૪થો. 'અયાથ્રેમ,' એટલે ચોપગાં જાનવરો છુટાં મેલવાના વખતની શરૂઆત. એ મેહર મહિનાના આશતાદ રોજે બેશે છે અને અનેરાં રોજે પુરો થાય છે. ૫ મો. 'મેદીઆરેમ,' એટલે પુર સરદીના વખતની શરૂઆત—એ દએ મહિનાના મેહર રોજથી તે બેહરામ રોજ સુધી ચાલુ રેહે છે. અને ૬ ઠો. થાને છેલ્લો 'હમસ્પથ્મએદેમ' એટલે દહાડો અને રાત બરાબર થવાના વખતની શરૂઆત અથવા વસંતરૂતુ બેશવાનો વખત—એ વરસની એવટના પાંચ દહાડા, જે ગાથાના દહાડા કેહેવાય છે તે દહાડાઓમાં પડે છે. 'ગાહમબારનો' અર્થ, વખતના શુભ સંજોગની ખુશહાલીમાં સૌએ સાથે મળીને ગુજારવાના દિવસ થાય છે. એ દિવસોની ખુશહાલીમાં સઘળા જરથોસ્તીઓને ઘટે છે કે તેઓએ સાથે મળી ખોદાની સ્તુતિ કરીને તેનો પાડ માનવો, અને આપસ આપસમાં ભાઈબંધી અને મિત્રાચારીનો ગાંઠ મજબુત કરવો.

દર મહિનાના ત્રીસ દહાડા હોય છે તેને આપણે રોજ કહીએ છીએ. દર રોજની પાંચ 'ગેહ' એટલે દહાડાના વિભાગ હોય છે તેનાં નામ:–૧લી. 'હાવન,' તે સૂર્ય ઉગવાથી તે સૂર્ય માથે આવવા સુધીનો વખત, ૨જી. 'રપીથ્વન,' તે બપોરનો વખત, ૩જી. 'ઓજીરન,' તે દહાડો નમવાનો સાંજનો વખત, ૪થી. 'એવેસરૂથ્રેમ,' તે દહાડાની રોશની ખલાસ થવા પછી મધરાત સુધીનો વખત, અને ૫ મી. 'ઉષહીન,' તે મધરાત પછી મળસકાં સુધીનો વખત.

# પાઠ ઓગનીસમો.

## સ્ત્રી કેળવણી.

માણસ, પછી સ્ત્રી કે મરદ કેળવણીવગર એહવાન છે. કેળવણી લેવાનો મુખ્ય માર્ગ ભાષા છે. જે ભાષામાંથી આપણને જ્ઞાનનો મહાસાગર મળી શકે જેથી રૂડી રીતી અને નીતી સાથે સંસાર સુખ ભોગવી શકાય તેવી ભાષામાં કેળવણી લેવી દરેક ઇનસાનને સજાવાર છે. કેળવણી આપણી શું ફરજ છે તે બતાવે છે. મીઠાશવાળી મધુર વાણી ઓચરવી, કુંટુંબ કબીલામાં સુખનાં ભલાં સાધનો થઇ પડવાં તથા સૃષ્ટીના કર્તાએ જે કામ આપણે શીર ચોંટાડેલું છે તે ખરાં અંતઃકરણથી બજાવવું, એ દરેક ઇનસાનની ફરજ છે, જેમાં મુખ્ય કરીને સ્ત્રીની ફરજ ઘરસંસારી છે. રાંધવું, સીંધવું, સાંધવું, દુઃખી માબાપ કે ધણી, ભાઇ કે બેહન, સગાં કે સ્નેહી, એ સર્વની બરદાશત કરવી એ દરેક સ્ત્રીનો ધર્મ છે. વલી એની સાથે સતીપણું ભલી નારીઓનો મુખ્ય ગુણ ગણાય છે. સતીપણું કાંઇ ધણીના મરણ પછી આપઘાત કરવામાં નથી પણ ધણીની હયાતીમાં સમાર્ગે ચાલવું અને તેને માટે અગત્ય પડવે પોતાના તન, મન અને ધનનું સુખ અર્પણ કરી તેને સુખી રાખવો એ સર્વમાં ખરૂં સતીપણું છે. એવા ગુણ સંપાદન કરવામાં ખરી સ્ત્રીકેળવણી સમાયલી છે.

---

# પાઠ વીસમો.

## ધર્મોપદેશ કરવાની ઉત્તમ રીતી.

ગાયનની ખુબી અપાર છે. જો જગતમાં ભાષા ગાયનમાંજ રચાઇ હતે તો ઇનસાનમાં ક્રોધને ક્રુરતા વાસો કરી રહી છે તેનો નાશ થતે. અગરજો ખોદા એવું ધારે

કે મારી હસ્તી અને અપાર શક્તિ ઇનસાન માનતી નથી માટે પોતાનો મહિમા બતાવવા અને પોતાની અપાર શક્તિની ખાતરી આપવાને, આ જગતમાં કાંઇ રૂપ ધારણ કરી, ઇનસાનને કોઇ ભાષામાં સમજાવવું જોઇએ, તો તે ગાયનમાંજ પોતાનાં પ્રાણીઓનું મન હરણ કરી પોતાનો મહિમા બતાવે. ધર્મનો બોધ યા કાંઇ સારી સલાહ અથવા શિખામણ ગાયનરૂપે મનુષ્યના મનપર ઘણી સારી અસર કરે છે. માટેજ માજદયસ્નની ધર્મ જરથોશ્તે ગાથામાં યાને ગાયનમાં ઇનસાન માટે રચ્યો છે. ધર્મનીતિની શીખામણ મનમાં ગોખવાને ગાયન ઉત્તમ સાંધન છે. વલી નારીઓને નર કરતાં વધારે મીઠાશ ને કોમળતા આપી છે. તેનો સબબ એ છે કે પોતાના કુટુંબ કબીલાના, તથા માબાપ, ભાઇ બેહન, સગાંવાહલાં અને પોતાના ધણીનાં સુખમાં ગાયનના મીઠાં વચનથી તે ઉમેરો કરી શકે છે. ક્રૂર સ્વભાવના ખાવંદને વશ કરવાનું હથ્યાર ગાયનમાં રચેલો નીતિબોધ છે. તરવાર, બંદુક, ખંજર, સર્વ ગાયનનાં હથ્યારથી ઉતરતાં છે. જેમ સોથી સરસ ચીજમાં થોડીક બદી વાસો કરે છે, તેમ ગાયનમાં પણ છે. પણ જો તેનો મધ્યમ રીતે અને વેલાસર ઉપયોગ કરવામાં આવે તો તેની ખુબી અપાર છે.

---

## પાઠ એકવીસમો.

### 'શેકસ્તેહ શેતાનની' સમજણ.

તુટેલો થજો નાપાક એહરેમન! તે બદકારને લગતાં સઘલાં કામકાજ દુષ્ટ છે. ફતેહમંદ દાદાર અહુરમજદના અને તેનાં અમશાસ્પંદોના પ્રતાપથી તે નાપાકને લગતાં દુષ્ટ કામકાજ મને પહોંચતાં મા!

# પાઠ બાવીસમો.

## સરોષબાજ, તથા તે પઢવાની મતલબ.

### ભાગ ૧ લો.

સરોષ એ શબ્દ અવસ્તાના 'સ્રઓષ' શબ્દ ઉપરથી નીકળ્યો છે. 'સ્રઓષ' શબ્દનો અર્થ શાંભળવું તથા તાબેદારી કરવી એવો થાય છે. અને એ અર્થ ઉપરથી ધર્મના ફરમાનોની ખાતરીપૂર્વક સમજ મળ્યા પછી તે ફરમાનનાં ખરાપણાં વિષે દિલમાં જે ગેબી મત અથવા આગાહી શંભલાય છે તેને એ સરોષ શબ્દ લાગુ પાડવામાં આવ્યો છે. વળી સરોષ એટલે ગેબી આગાહીથી દીન ઉપર ઇમાનદારી અથવા મજબુત ઉસ્તવારી આવેછે, અને ઇમાનદારી વગર ધર્મનાં ફરમાન બરાબર બજા લાવી શકાતાં નથી. માટે ધર્મ પ્રમાણે ચાલવાનો સઘલો આધાર એ 'સરોષ' ઉપર છે. અને તેટલાજ વાસ્તે સઘલા ઇજદ અમશાસ્પંદોની સ્તુતી કર્યે છીએ, તે આગમચ 'સરોષબાજ' એટલે સરોષ ઇજદને લગતા સખુનો પેહેલા પઢીને તેની સ્તુતિ કરીએ છઇએ, એ ઇજદના ગુણ વિષે અવસ્તામાં નિચે પ્રમાણે બયાંન આવે છે.

સરોષ ઇજદની તરફદારી કરનાર, અજબ જોર ધરાવનારા માણસને ધર્મના ફરમાન પ્રમાણે ચલાવનાર, બદીને તોડવાને માટે ઘણું મજબૂત હથ્યાર રાખનાર અહુરમજદની તરફનો. અને તે જાતે સુંદર, દુશમનોનો નાશ કરનાર અને દુનિઆમાં આબાદી રાખનાર છે.

સરોષબાજમાં આપણે જે 'ફ્રવરાને'નો વાકય

પઢીએ છઇએ તેમાં આપણ દરેક જણ એવો એકરાર કર્યે છઇએ કે 'હું ખોદાપરસ્તી ધર્મ પાલનાર જરથોસ્તી છું, અને બદીના માર્ગથી હમેશાં દુર રેહુંછું.' ત્યાર પછી દહાડાના વખતના જે પાંચ જૂદા જૂદા ભાગ કીધા છે, અને જેને આપણે પાંચ ગેહ કહીએ છીએ તે પાંચમાંના કયા ભાગમાં આપણે બંદગી કર્યે છીએ તે વખતની આપણે યાદ કર્યે છીએ. પછી આપણે સરોષબાજમાં તે સરોષ ઇજદની સ્તુતી ગાવાની ધારણા રાખીએ છીએ, તેનું નામ યાદ કરીએ છીએ, અને ત્યાર કેડે 'ફ્રેમના મજદા' પઢીને તેના ગુણ ગાઇએ છીએ. તેના ગુણ ગાવાનું કામ પુરૂં થયું કે તુરત આપણે તેનું નામ ફરીથી યાદ કરીને સરોષબાજનો છેડો લાવીએ છીએ. અને સેવટે ખોદા પાશે આપણાં સુખની દોઆ ચાહવાને અર્થે 'અશાઇ રએશચ' પઢીએ છીએ. વલી દરેક વેલાએ આપણે અવસ્તામાં બંદગી કરતાં એજ રીતી વાપર્યે છીએ. જેમ સરોષબાજમાં સરોષ ઇજદનાં નામની યાદ કરીને તેની સ્તુતિ ગાવામાં આવે છે, તેમ બીજા ઇજદ અમશાસ્પંદોની ન્યાએશ અથવા યષ્ટ, એટલે સ્તુતિનાં વચનમાં તે ઇજદ અથવા અમશાસ્પંદના નામની યાદ કરીને તેની સ્તુતી ગાવામાં આવે છે, અને પછી તે ઇજદનું નામ ફરીથી યાદ કરી, તેને લગતી બંદગી સરંજામ પહોંચાડીને, પઢનારના સુખની દોઆ માગવામાં આવે છે.

# પાઠ તેવીસમો.

## 'અશાઈ રએશ્ચની સમજણ.

ઓ ખોદા! આપ હું દોઆ ચાહનારને, પ્રતાપ અને કીર્તિ! આપ મારાં શરીરની સલામતી, આરોગ્યતા અને ફતેહમંદી! આપ મને, પૂરતાં સુખની દોલત! આપ મને, જાતી અક્કલવાળાં ફરજંદ! આપ મને, લાંબામાં લાંબી જીંદગી! અને સેવટે આપજો મને, અશો સોકોનું, રોશન અને તમામ સુખનું ઉત્તમ મકાન બેહેશત!!! જે દોઆ હું ચાહું છું તે દોઆ મને આમીન થજો!

## 'હજંગ્રેમ'ની સમજણ.

હજારો હજાર ઘણી તંદરોસ્તી મને હોજો!!!

## 'જસ મેની' સમજણ.

પોહોંચ મારી મદદે ઓ અહુરમજદ! શરીરના મજબૂત બાંધાથી નીપજતી હિંમતની—અહુરમજદી કાયદાવાળા, દુશ્મનનો પરાજય કરનાર 'બેહરામ' ઇજિદની—ફતેહમંદી સાથની સરસાઇની—લેજત ભોગવવા જોગ રામશની અથવા રામ ઇજદની—સર્વે બાકી પેદાયશમાં બરતર પેદાયશ જે વાયુ છે તેની—પોતાને ખાસ કાયદે ચાલતા આસમાનની—હદ વગરના વખત અથવા હમેશગીની—તથા ખાસ કાયદે લાંબો વખત સુધી ચાલુ રહેનારા એટલે આ દુનિઆની હસ્તી સાથે સંબંધ રાખનારા હદવાલા વખતની—તું મને મદદ આપ. ઓ ખોદા! હું જે પ્રાર્થના કરીને ચાહું છું તે મારૂં ચાહવું તું કબૂલ રાખ!

### 'કેર્ફેહુ મોજદ' ની સમજણ.

સવાબનો બદલો મેળવવાને કીજે, અને ગુનાહનું નિવારણ કરવાને કીજે,-મારા આત્માના ખ્યારને ખાતર- હું અશોઇ અખ્ત્યાર કરૂં. તમામ ખલકના અશો લોકોનો સવાબ તેઓને સંપૂર્ણ રીતે મદદે પહોંચજો! જે અશો હોય તેની જીંદગી લાંબી થજો! અને જેમ મેં દોઆ ચાહી છે તે પ્રમાણે થજો!!

---

## પાઠ ચોવીસમો.

### 'જમવાની બાજનો અર્થ.

એટલે

(કોઇબી ચીજ ખાવાપીવા આગમચ ખોદાનો ઉપકાર માનવાની આપણો ફરજ છે.)

હમો જરથોસ્તીઓ, આએ ખાના ઉપર બેશીને, ઘણા ઉપકાર સાથે ખોદાને યાદ કરીએ છીએ; કારણકે તમામ ગોસ્પંદ ને અનાજ, ખુબો ભરેલાં પાણી અને ઝાડપાન, આસમાન ઉપરના રોશન ગોળાઓ અને જમીન, તથા બીજી સઘલી સુખદાયક ચીજો તેણેજ પેદા કીધી છે.

### 'હુમતનામ' નો અર્થ.

હમો જરથોસ્તીઓ નેકીના સાથી છીએ, તેથી જે જે નેક વિચાર, નેક વાણી અને નેક કરણી હાલમાં કરાય છે, અને આગલા વખતથી કરાતી આવી છે તે સઘલીને હમો અખત્યાર કરનારાં અને તેનો ફેલાવો_કરનારાં છીએ.

## 'હુક્ષથ્રોતેમાઈ' ની સમજણ.

સર્વેથી નેક બળવાન સાહેબને પાદશાહી સજાવાર છે; એટલે, જે સર્વથી બળવાન સાહેબ નેકીની રાહે પોતાનું બળ વાપરે, તેનેજ સર્વેની ઉપર હકુમત કરવી ઘટારત છે. અને તેવો બળવાન સાહેબ, તે મોટો અને ઉત્તમ નેકીવાળો જગતકર્તા છે, માટે તેનેજ હમે સર્વેનો પાદશાહ કબુલ રાખીએ છીએ.

## 'યેંગ્હે હાતાંમ્' ની સમજણ.

જે સઘળાઇજદ અમશાસ્પંદો તથા અશો નર અને નારીઓનું શ્રેષ્ઠપણું અહુરમજદે અવસ્તા વાણીમાં સ્તુતી કરીને જણાવ્યું છે, તે સઘળાંઓને હમો વખાણ સાથે યાદ કરીએ છીએ.

## હોશબાંમ

એટલે

મોટા મળસકામાં પઢવાના અવસ્તાના ખુબી ભરેલા કલામોનો ખુલાસો.

અહુનવરના કલામ ઘણા ફતેહમંદ અને તંદરોસ્તી સાથે રાખનાર છે; એટલે જે કોઇ માણસ 'યથા. અહૂ. વઇર્યો' માં જણાવવા પ્રમાણે અશો જરથોસ્તને ખોદાનો મોકલેલો ખાસ પેગામબર જાણી આ દુનિઆમાં ખોદાનો ડર રાખીને ચાલે છે, તે સઘળી બદી ઉપર ફાવે છે, અને પૂરતી તંદરોસ્તી સાથે જીંદગી ગુજારી શકેછે. વળી એ અહુનવર શરીરની પાસબાની કરેછે. માટે એ કલામ જબાંન ઉપર હમેશાં રાખવા ઘટે છે.

**નમસ્કાર કરૂંછું તું હોશબામ એટલે મળસકાના રળિઆમણા વખતને!**

અહુરમજદ સર્વેથી મોટો છે માટે તેનેજ હું આ દુનિઆનો અને આવતી દુનિઆનો સાહેબ અને સરદાર તરીકે કબુલ રાખુંછું; કે તેથી દરવંદ એહરેમનને તથા ખરાબીભરેલું હથિયાર રાખનાર 'હેશમ' એટલે ગુસ્સારૂપી દેવને, અને તેમજ માજનદરાંની અને ગીલાંની દેવોને, તથા બીજા સઘળા દેવો અને દરવંદોને હું મારીને નીચા નાખું.

તુટેલો થજો ગનામીનો હેરેમન અને તેની ઉપર હજારો હજાર ઘણી લીઆનત હોજો, કે તેથી ખાલેશ અને નૂરમંદ અહુરમજદને તથા અમશાસ્પંદોને, ખાલેસ નૂરમંદ તેશતર સેતારો કે જેની ખુશીથી દુનિઆમાં વરસાદ વરસે છે અને આબાદી થાય છે તેને તથા અશો માણસને, અને સપેનામીનોના કાયદાવાલી તમામ અશો પેદાયશને હું બુલંદ કરી માનું!

અશો અહુરમજદની તમાંમ પેદાયશના ભલા મરદો અને ભલી ઓરતો જેઓ હાલમાં છે, આગલા વખતમા થઈ ગયાં, અને હવે થશે, તેઓને અરશીશવંગ ઇજદ મલે, એવી હું દોઆ કરૂં છું. અરશીશવંગ ઇજદ અશોઇના બદલામાં મલતી નેકબખતીની દોલત છે. તે હમેશાં માણસની મદદે આવે છે. તે તમામ મુશ્કેલીઓના ઇલાજો સુચવીને માણસનું સંરક્ષણ કરે છે; અને દેવો તથા ભુંડા માણસથી આ ઘરના કુટુંબના વડાને પહોંચતી હલાકીને દૂર કરે છે.

હું દોઆ માંગુંછું કે તમામ ભલા નર નારીઓને નેક બક્ષેશ અને ભલાઇના બદલા મલે કે તેથી અમોને પણ સોથી મોટી, સૌથી નેક, અને સૌથી ચઢતી નેકબખતી હાંસલ થાય અને તેમ થવાથી હમો અમશાસ્પંદની યાદ અને સ્તુતિ કરીને તેઓને ખુશહાલ અને મશહુર કરી શકયે અને આ અમારાં કુંટુંબની તથા નેક લોકોના ટોળાંની આબાદી કરવાને અને નઠારાં લોકોનાં ટોળાંની સામે થઇને તેઓને હઠાવી કાઢવાને શકિતવાન થઇએ.

ઓ અહુરમજદ ! તારી પોતાની પેદાયશો જેવીકે પાણી, ઝાડપાન, તથા અશોઇનું મુળ ધરાવનારી સઘલી નેક નેઆમત ઉપર તુંજ એકલો તારી મરજીમાં આવે તે મુજબ ભલાઇથી હકુમત ચલાવી શકે છે. માટે હું જરથોશ્ત એવી દોઆ ચાહુંછું કે અશો માણસ બળવાન થજો ! અને દરવંદ માણસ દુર્બળ થજો ! અશો માણસ પોતાની ખાહેશ મુજેબ અમલ ચલાવનાર થજો અને દરવંદ માણસ પોતાની ખાહેશ મુજેબ અમલ ચલાવવામાં નાઉમેદ થજો ! અને સ્પેન્તોમઇન્યુશના તરીકાવાલી પેદાયશમાંથી નેકીનો દુશ્મન જે અંગ્રોમઇન્યુશ છે તે હારમાર અને નામુરાદ થઇને પાછો ફરજો ! અને દફે થજો ! કે તેમ જો થાય તો દરેક ઘરના, દરેક ખાનદાનના, દરેક શેહેરના અને દરેક દેશના વડાને, આ ઓદાપરસ્તી જરથોસ્તી દીનના કાનુન મુજેબ વિચારવા, બોલવા અને કામ કરવા હું શીખવું. અને તેજ પ્રમાણે મારી દીનનો ફેલાવો કરનારા બીજાઓ પણ શીખવે, કે તેથી અમારૂં મન ખુશહાલ, અમારો આત્મા નેકીવંત અને અમારૂં શરીર સુખાકારીભરેલું રેહે.

ઓ સર્વેથી નેક અને સર્વેથી ચઢતા અશો અહુરમજદ ! હમારી મુરાદ એજ છે કે તુંને પુરતી રીતે જોઇ લઇએ અને તારા હમેશના દોસ્ત થઇ રહીએ !

## હાવન ગાહ.

[illegible]

---

## રપિથ્વિન ગાહ.

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

## ઉજરત ગીત.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

## આદવિસુપ્રેમ ગીત.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

## ઉષહિન ગેહ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

## બાજ જમવાની.

[illegible]

[illegible]

(એટલું પઢી ખાણું ખાએ અન મોહડું સાફ
કીધા પછી પઢે)

[illegible]

## બાજ પીશાબ તથા હાજતે જવાની.

(પીશાબની તથા હાજતની જગોથી ત્રણ કદમ
દુર ઉભા રહીને પઢે)

[illegible]

(પીશાબ તથા હાજત કરી અને ખડાઉથી સાફ કરી નાડું બાંધી ત્રણ કદમ પાછો ચાલીને પઢે.)

(૩) [illegible]

[illegible]

(બે વાર પઢે.)

[illegible]

(ત્રણ વાર પઢે.)

(૪) [illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] (૧)

---

## હુશબાંમ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૫) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૧)
[illegible] થી તે [illegible]*
સુધી પડે. (૧) [illegible]
[illegible] (૨૧) [illegible]
[illegible] (૧૨)
[illegible]
[illegible]

*જુવો જરથોસ્તી ધર્મ બોધ પાઠમાળા, પેહલી ચોપડી, સફા ૧૫ મો.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[બાજમાં પદે.]

[illegible]
[illegible]

[અગાર પદે.]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૨)
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

𐬞𐬁𐬙𐬀. 𐬥𐬋. 𐬝𐬠𐬌𐬱𐬫𐬀𐬧𐬙𐬀𐬝. 𐬞𐬀𐬌𐬭𐬌. 𐬨𐬀𐬰𐬛𐬂𐬯𐬗𐬀. 𐬁𐬭𐬨𐬀𐬌𐬙𐬌𐬱𐬗𐬀.
𐬯𐬞𐬆𐬧𐬙𐬀𐬯𐬗𐬀. 𐬥𐬀𐬯𐬈. 𐬛𐬀𐬉𐬎𐬎𐬍. 𐬛𐬭𐬎𐬑𐬱. 𐬥𐬀𐬯𐬈. 𐬛𐬀𐬉𐬎𐬎𐬋.𐬗𐬌𐬚𐬭𐬈.
𐬥𐬀𐬯𐬈. 𐬛𐬀𐬉𐬎𐬎𐬋.𐬟𐬭𐬀𐬐𐬀𐬭𐬆𐬱𐬙𐬈. 𐬥𐬀𐬯𐬈. 𐬛𐬀𐬉𐬎𐬎𐬋.𐬟𐬭𐬀𐬛𐬁𐬌𐬙𐬈.
𐬀𐬞𐬀. 𐬛𐬭𐬎𐬑𐬱. 𐬥𐬀𐬯𐬈. 𐬀𐬞𐬀. 𐬛𐬭𐬎𐬑𐬱. 𐬛𐬎𐬎𐬁𐬭𐬀. 𐬀𐬞𐬀. 𐬛𐬭𐬎𐬑𐬱. 𐬎𐬌𐬧𐬀𐬯𐬈.
𐬀𐬞𐬁𐬑𐬙𐬀𐬭𐬈. 𐬀𐬞𐬀.𐬥𐬀𐬯𐬫𐬈𐬵𐬈. 𐬨𐬁. 𐬨𐬆𐬭𐬆𐬧𐬗𐬀𐬌𐬥𐬍𐬱. 𐬔𐬀𐬉𐬚𐬂.
𐬀𐬯𐬙𐬎𐬎𐬀𐬌𐬙𐬍𐬱. 𐬀𐬱𐬀𐬵𐬈. 𐬥𐬆𐬨𐬀𐬯𐬗𐬁. 𐬫𐬁. 𐬁𐬭𐬨𐬀𐬌𐬙𐬌𐬱. 𐬍𐬲𐬁𐬗𐬁.

[illegible]

𐬀𐬴𐬆𐬨. 𐬬𐬊𐬵𐬏. (૧)

[illegible]

---

## હ્વાવન ગેહ.

𐬑𐬱𐬥𐬀𐬊𐬚𐬭𐬀. 𐬀𐬵𐬎𐬭𐬀𐬵𐬈. 𐬨𐬀𐬰𐬛𐬂.
𐬀𐬴𐬆𐬨. 𐬬𐬊𐬵𐬏. (૩)

𐬟𐬭𐬀𐬎𐬀𐬭𐬁𐬥𐬈. 𐬨𐬀𐬰𐬛𐬀𐬫𐬀𐬯𐬥𐬋. 𐬰𐬀𐬭𐬀𐬚𐬎𐬱𐬙𐬭𐬌𐬱. 𐬎𐬍𐬛𐬀𐬉𐬎𐬋.
𐬀𐬵𐬎𐬭𐬀.𐬝𐬐𐬀𐬉𐬱𐬋. 𐬵𐬁𐬎𐬀𐬥𐬋𐬌𐬱. 𐬀𐬴𐬀𐬊𐬥𐬈. 𐬀𐬴𐬀𐬵𐬈. 𐬭𐬀𐬚𐬡𐬋.
𐬫𐬀𐬯𐬥𐬁𐬌𐬗𐬀. 𐬎𐬀𐬵𐬨𐬁𐬌𐬗𐬀. 𐬑𐬱𐬥𐬀𐬊𐬚𐬭𐬁𐬌𐬗𐬀. 𐬟𐬭𐬀𐬯𐬀𐬯𐬙𐬀𐬫𐬀𐬉𐬗𐬀.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૨)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૧)

[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

## ખુરશેદ ન્યાએશ.

[illegible]
[illegible] (૧)

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (9)

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

☞ (જો હાવન ગેહ હોય તો નીચે પ્રમાણે ત્રણ વાર પઢે.)

[illegible] (૩)

☞ (જો રપિથ્વિન અથવા બીજો હાવન ગેહ હોય તો નીચે પ્રમાણે ત્રણ વાર પઢે.)

[illegible] (૩)

☞ જો ઉજીરન ગેહ હોય તો નીચે પ્રમાણે ત્રણ વાર પઢે.)

[illegible] (૩) [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૩)

(જો હાવન ગેહ હોય તો એમ પઢીએ.)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(જો રપિથ્વિન ગેહ હોય તો એમ પઢીએ.)

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

(જો ઉજરન ગેહ હોય તો એમ પઢીએ.)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(આગળમાં પદ.)

[illegible]

(પ્રગટ પદ.)

[illegible] (૨) [illegible]

[illegible]

(3)

(٩)

(٩)

[illegible]

દક્ષિણ દિશા તરફ મોહાડું કરીને પઢે.

[illegible]

[illegible]
[illegible] (૧)

---

## મેહેર ન્યાએશ.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] (૧)

[illegible]

☞ ( જો હાવન ગેહ હોય તો નીચે પ્રમાણે ત્રણ વાર પઢે.)

[illegible]

[illegible] (૩)

☞ જો રપિથ્વિન અથવા ઓજી હાવન ગેહ હોય તો નીચે પ્રમાણે ત્રણ વાર પઢે.)

[illegible]
[illegible] (૩)

☞ (જો ઉજીરન ગેહ હોય તો નીચે પ્રમાણે ત્રણ વાર પઢે.)

[illegible]
[illegible] (૩)
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૩)

(જો હાવન ગેહ હોય તો એમ પઢીએ.)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

(જો રપિથ્વિન ગેહ હોય તો એમ પઢીએ.)

[illegible]

(જો ઉજીરન ગેહ હોય તો એમ પઢીએ.)

[illegible]

ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡃࡓࡋࡉࡉࡀ· ࡀࡔࡌࡀࡋࡉ-ࡄࡀࡔ
ࡖࡓࡉ· ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡃࡓࡋࡉࡉࡀ· ࡀ-ࡄࡀࡔࡖࡓࡉ·
ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡃࡓࡋࡉࡉࡀ· ࡖࡓࡀࡖࡋ-ࡄࡀࡔࡖࡓࡉ·
ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡃࡓࡋࡉࡉࡀ· ࡀࡐࡀࡋࡖ-ࡄࡀࡔ
ࡖࡓࡉ· ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡃࡓࡋࡉࡉࡀ· ࡓࡀࡖࡋࡖ-
ࡄࡀࡔࡖࡓࡉ· ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡃࡓࡋࡉࡉࡀ· ࡀࡖࡓࡖ-
ࡄࡀࡔࡖࡓࡉ· ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡃࡓࡋࡀ· ࡀࡍࡖ
ࡋࡀ· ࡓࡉࡋࡉࡍࡀࡔࡌࡀ· ࡀࡖࡓࡖࡄࡉࡉࡍࡀ· ࡀࡔࡀ
ࡖࡖࡀࡉࡀ· ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ ࡀࡌࡋࡉࡍࡀࡍࡀ·
ࡃࡔࡉࡍࡉࡍࡀ· ࡍࡖࡖࡀࡋࡉࡍࡀ· ࡖࡋࡖࡀࡋࡀࡍࡖ· ࡓࡀࡖ
ࡌࡖ· ࡓࡀࡋࡉࡃࡀࡉࡖࡀࡍࡖ· ࡃࡓࡋࡉࡉࡀ· ࡐࡀࡓࡀࡉࡀࡄ·
ࡄࡀࡔࡖࡉࡄ· ࡄࡀࡊࡍࡖ-ࡓࡀࡖࡌࡉࡃ· ࡌࡀࡍࡃࡀࡃࡀ
ࡄࡉࡉࡀ· ࡀࡍࡄࡉࡀ· ࡋࡀࡖࡀ· ࡔࡀࡋࡉࡀࡍࡀࡍࡀ·
ࡌࡉࡉ· ࡌࡀࡍࡃࡀ· ࡀࡋࡉࡖࡀࡌࡀ· ࡌࡀࡍࡀࡉࡀ· ࡃࡖ
ࡋࡉࡉ· ࡐࡋࡀࡋ-ࡐࡀࡋࡀࡖࡀࡋࡌࡉࡃ· ࡓࡀࡋࡋࡀ
ࡓࡖࡋ· ࡃࡓࡋࡉࡉ· ࡐࡋࡀࡋ-ࡐࡀࡋࡖࡀࡋࡌࡉࡃ·
ࡌࡀࡍࡃࡀ ࡖࡄࡉࡉࡀ· ࡋࡀࡃࡀࡔࡀࡖࡀࡉࡉ· ࡍࡖࡔࡀ
ࡖࡀࡉࡉ· ࡀࡖࡋࡖࡀࡓࡖࡋ· ࡄࡀࡊࡍࡖࡓࡖࡋ ࡀࡍࡀ·
ࡉࡋ· ࡀࡃࡀࡔࡀ· ࡀࡋࡀࡍࡄࡀ· ࡀࡍࡀ· ࡉࡋ· ࡃࡀ

[illegible]

[illegible]

(બાજમાં પઢે.)

[illegible]

(પ્રગટ પઢે.)

[illegible] (૨)

[illegible] (૧)

[illegible]

[illegible] (૧)

[illegible]

☞ દક્ષિણ દિશા તરફ મોહોડું કરીને પઢે.

[illegible] (૧)

[illegible] (૧)

[illegible] (૧)

[illegible] (૧)

[illegible] (૧)

---

## દોઆ વીસ્પ હુમત.

(ત્રણ વાર પઢે.)

☞ [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૧)

---

## દોઆ નામ સેતાએશને.

[illegible]
[illegible] (૧)

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (૧)

(ત્રણ વાર પઢે.)

---

## નમસ્કાર ચાર દિશાનો.

[illegible]
[illegible] (૧)
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] (૧)

(એકેક વાર ચારે દિશા તરફ ફરીને પઢ.)

[illegible]
[illegible]
[illegible]

---

## દોઆ તનદરોસતી.

[illegible]
[illegible]
[illegible] (૨)

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

(જેની નેયતે તંદરોસ્તી પઢીએ તેનું નામ
આએ જગોએ લેવું.)

[illegible]

(૧)

## જરથોશતી ધર્મ બોધ

પાઠમાળા

**પેહલી તથા બીજી ચોપડી.**

---

## જંદ શીક્ષક

**પેહલી ચોપડી.**

**અસલ કીંમત રૂ ૧ ને હાલ ०॥=**

ઠેકાંણાં:—એરચશાહ કરાંણીની કુંપની, ધોબી-તલાવ; અને જાંહાંગીર બેજણજી કરાંણી, કોટ.

---

## ખોરદેહ અવસ્તા

**ગુજરાતી અવસ્તાને હરફે.**

જેમાં

શરૂઆતના અવસ્તા, હોશબાંમ પાંચે ગેહ, પાંચે નીઆએશ, ત્રણ દુઆ આફ્રીગાન અને પતેત પશે-માની દાખલ કરી છે.

**અસલ કીંમત રૂ ૨, ને હાલ રૂ ૧॥.**

---

છપાઈ બહાર પડશે.

## જરથોશતી ધર્મ બોધ

પાઠમાળા

**ત્રીજી ચોપડી.**

---

## જંદ શીક્ષક.

**બીજી ચોપડી.**